Aydınlık

Kuruluş yılı: 1921
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

ÇARŞAMBA 16 NİSAN 1980 10 LİRA

NURHAK'TAN KIZILDERE'YE
12 MART 2. Bölüm
EYLEMCİLERİ ANLATIYOR

Bilgiç'ten sonra

Batur da denendi

- Batur, dört CHP Grup Başkanvekilinin imzasıyla önerildi
- CHP Grubunda konuşan Ecevit, parlamenterleri Batur'u desteklemeye çağırdı
- AP, oyları 80'e kadar düşen Bilgiç'i hala adaylıkta tutuyor

ANKARA (ÖZEL)

CHP Grubunda yapılan oylama sonucunda belirlenen "resmi aday" Hava Kuvvetleri eski Komutanı ve Kontenjan Senatörü Muhsin Batur da TBMM'de yapılan turlarda yeterli oyu sağlayamadı.

Önceki gece CHP Grubunda yapılan tartışmalar sonucunda Genel Merkezin bütün adayların Genel Kurula sunulması görüşüne rağmen adaylar için CHP Grubunda bir önseçim yapılması görüşü kabul edilmişti.

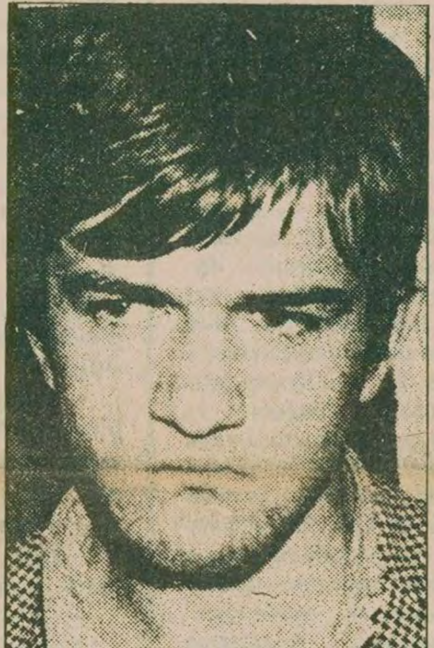
Kemal Kayacan, Sırrı Atalay ve Muhsin Batur için yapılan oylamada Batur en yüksek oyu alarak CHP'nin resmi adayı olarak gösterildi.

Batur'un adaylığının kesinleşmesinden sonra CHP yurt içinde ve yurt dışında bulunan bütün parlamenterlerini Ankara'ya çağırdı. Ancak Malik Yılman'ın bir kalp krizi geçirip vefat etmesiyle CHP'nin Ortak Grubundaki parlanmenter sayısı 266'ya düşmüş oldu. Ayrıca beyin kanaması geçirmiş olan Turan Fırat, Londra'da tedavide bulunan Ziya Ural, ameliyat için hastanede olan Sami Gökmen ile oy kul-

(Devamı Sa. 6 Sü. 1)

Sağmalcılar Cezaevinden 1,5 yıl önce 12 arkadaşı ile birlikte kaçmıştı

Bombacı komando Oğuzhan Cengiz teslim oldu

15 Ekim 1978 günü üzerinde bombalanacak yerlerin adresleri ve bombalarla yakalanan komando Ali Oğuzhan Cengiz.

İSTANBUL (ÖZEL)

BAYRAMPAŞA Cezaevinden 12 arkadaşı ile birlikte kaçan bombacı Ali Oğuzhan Cengiz İstanbul Sıkıyönetim Askeri Mahkeme-

(Devamı Sa. 6 Sü.3)

Iran uçaklarının Türkiye sınırını ihlal etmeleri üzerine

İran'ın dikkati çekildi

ANKARA (AA)

İRAN uçaklarının geçtiğimiz pazar günü Türkiye sınırını ihlal etmeleri üzerine İran yetkililerinin dikkatinin çekildiği öğrenildi.

Anadolu Ajansının aldığı bilgiye göre, geçtiğimiz pazar günü İran savaş uçakları iki kez Tür-

(Devamı Sa. 6 Sü.3)

CHP Hatay Milletvekili Malik Yılman kalp krizi sonucu öldü

ANKARA (ÖZEL)

CUMHURİYET Halk Partisi Hatay Milletvekili Malik Yılman dün sabaha karşı evinde geçirdiği bir kalp krizinden sonra yapılan müdahaleye rağmen hayatını kaybetti.

CHP'den 4. dönemde milletvekili seçilen Yılman, milletvekili seçilmeden önce serbest muhasiplik yapmaktaydı. 45 yaşında olan Malik Yılman İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi mezunu ve evli idi.

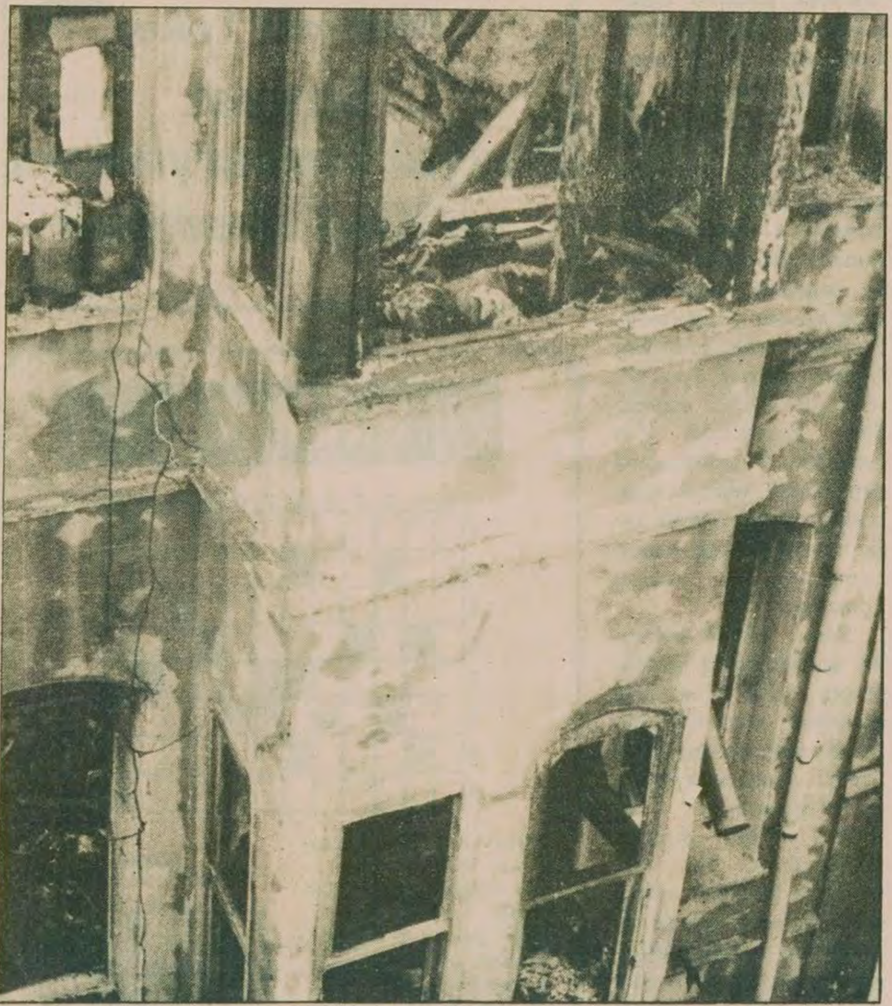
Böylelikle CHP'nin Millet Meclisindeki üye sayısı 203'e düştü.

Tahtakale Telefon Santralinden 270 memur sürülüyor

İSTANBUL (ÖZEL)

ULAŞTIRMA Bakanı Hüseyin Özalp'in bir süre önce teftiş ettiği Uluslararası ve Şehirler arası Tahtakale Telefon Santralinde çalışan memurların sürgün edilmeye baslandığı ve ilk ağızda 50 civarında tayinin çıktığı bildiriliyor. 270 kişilik bir sürgün listesi hazırlandığı söylenen Tahtakale Santralinde bu sayının daha da artacağı ve Adana, İzmir, Ankara gibi büyük santrallerde de önümüzdeki günlerde sürgünlerin başlayacağı belirtiliyor

(Devamı Sa. 6 Sü.4)

Tüpgazın patlaması sonucu meydana gelen yangın, 5 katlı evde kalanları uykularında yakaladı. Alevlerden kaçamayan 3 kişi yanarak canverdi.

Tüpgaz patlamasının yolaçtığı bir facia daha

Beyoğlu'nda yanan 5 katlı evde 3 kişi öldü

İSTANBUL (AA)

BEYOĞLU Tarlabaşı'nda 5 katlı bir evde tüpgaz patlaması sonucu çıkan yangında üç kişi yanarak öldü. Yangın sırasında binanın büyük bir kısmı da çöktü.

İstanbul Emniyet ve İtfaiye yetkilileri, Beyoğlu Tarlabaşı Demirbaş Sokak 12 numaralı evde meydana gelen yangının, tüpgaz patlamasından ileri geldiğini belirttiler.

Ümmi Anlam'a ait olan evde sabah saat 05.30 sıralarından meydana gelen yangın sırasında binanın büyük bir bölümü de çöktü.

Enkazın altından ev sahibi Ümmi Anlam, Fahriye Özyükselen ve Ali Osman Seyhan'ın cesetleri çıkarıldı. İki kişi de yaralı olarak hastaneye kaldırıldı.

1971 öncesi gençlik mücadelesini anarşinin kaynağı olarak göstermeye çalışan Demirel'e ithaf olunur:

İşte Demirel'in kışkırtıcı ajanlarından biri

Polis ajanı Muzaffer Köklü, ABD Büyükelçisi Commer'in arabasının yakılması olayından yakalattığı gençlerle birlikte. Tabii, görünüşte Köklü de yakalanmıştır. Ne var ki bir gün sonra serbest bırakılacaktır.

Muzaffer Köklü, üniversite gençliğinin demokratik mücadelesini anarşiye sürüklemek için 1971 öncesinde AP hükümeti tarafından görevlendirilmişti

1960'ların gençlik mücadelesini, bugünkü anarşinin kaynağı olarak göstermeye çalışan AP hükümeti, aynı yıllarda iktidarda bulunurken kışkırtıcı ajanlar kullanarak gençliği anarşiye bulaştırmaya çalışıyordu.

Bu kışkırtıcı ajanlardan biri olan Muzaffer Köklü, gençlik içinde sürekli bombalama, adam kaçırma gibi bireysel terör eylemleri önerirdi.

Fotoğrafta sol başta görülen Muzaffer Köklü, Orta Doğu Teknik Üniversitesinde ABD Büyükelçisi Commer'in arabasının yakılması olayıyla ilgili olarak Bayram Yaşar, Sait Biğ ve Dilşat Gedik ile birlikte yakalanmış durumda. Bu olayın içyüzü hakkında kesin kanıtlar yok. Fakat, yakalanma olayından sonra diğer gençlerin tutuklanmasına rağmen Köklü'nün serbest bırakılması ilginç.

Arkadaşlarını ele veren Köklü, yine bir ajan faaliyeti içinde.

8.sayfamızda

Komandolar Trabzon'da bir kitabevini bombaladılar: 1 ölü

Hilvan'daki çatışmada 1 er, ve 5 Apocu öldü

HABER MERKEZİ

HİLVAN'ın Yüceler köyünde güvenlik kuvvetleri ile çatışmaya giren 5 Apocu öldürüldü. Olayda bir jandarma eri de öldü.

Güvenlik yetkililerinin verdiği bilgiye göre Bucak ailesinden olduğu belirtilen 2 kişinin Hilvan'ın Yüceler köyüne kaçırıldığı yolundaki bir ihbar üzerine güvenlik kuvvetleri Yüceler köyünde bir operasyon düzenlediler. Operasyon sırasında bir evden jandarma birliğine ateş açılması sonucu başlayan silahlı çatışmada Dursun Kunduz adlı jandarma eri öldürüldü. Bir süre devam eden çatışma sonucunda 5 Apocunun da öldürüldüğü belirtildi

TRABZON'DA

Trabzon'da Konak Sineması ve yanında bulunan ve sol yayınlar satan Çağdaş Kitabevi komandolarca bombalandı. Olay sırasında evine giden bir yurttaş öldü. Eski Töb-Der Başkanı Bekir Cebeci'ye ait dükkanın

(Devamı Sa. 6 Sü.2)

Erzincan'ın Yeniköy'ü Fırat taşınca sular altında kaldı. Köydeki hastalar da çaresiz, suların çekilmesini, hükümetin ilaç göndermesini bekliyor.

Fırat taşınca Yeniköy'de 46 hane sokakta kaldı

- Yeniköy'de su basan 46 haneye sadece 15 çadır gönderildi.
- Köylüler, salgın hastalık tehlikesine karşı ilaç ve aşı yapılmasını istiyor.

Yazısı 6. sayfada

40 YIL SONRA

KÖY ENSTİTÜLERİNİ NASIL DEĞERLENDİRİYORLAR?

- Talip Apaydın • Rauf İnan
- Adnan Binyazar • İhsan Baykal
- Nazif Evren • Şükriye Ersel
- Leman Evren • B. Seyfi Koryürek
- Ali Rıza Öztürk • Selahattin Şahin
- Ayhan Sarıhan • Veli Orbay Özgür

PERŞEMBE GÜNÜ AYDINLIK'TA

Aydınlıkta

SINA CILADIR

Kaftancıoğlu ve Demirel

Gazeteye yazılarımı göndermeme yarım saat kala, Ümit Kaftancıoğlu'nun ölüm haberi geldi. Kalakalmışım... Daktiloda bitmek üzere olan bir yazım vardı, çektim aldım kağıdı sonra.. Yeni bir kağıt taktım, Kaftancıoğlu için bir şeyler yazmak için... Kaftancıoğlu için bir şeyler yazmak... On yılların damla damla biriktirdiği, acılardan, halk sevgisinden, gerçeklerden yoğurup yarattığı pırıl pırıl bir beynin ansızın sönüşünü yarım saat içinde kağıda dökmek mümkün müydü? Değildi. Ama ben zaten, sadece yurtsever bir yazarın katledilmesi karşısındaki üzüntümü ve öfkemi dile getirecektim.

Ama nasıl?

Ansızın, Başbakan Demirel geldi aklıma. Şu sıralar, Kaftancıoğlu'nu katleden güçlere, Türkeş'in komandolarına gülücük üstüne gülücük dağıtan, MHP'yi her fırsatta arkalayan, bu cinayet şebekesine resmi ellerce silah dağıtılmasını sağlayan Demirel..

Bu cinayetlerden en genel anlamda Demirel sorumludur. Bu sorumluluk, sadece, Başbakanlık koltuğunda oturduğu için sırtında değildir Demirel'in. O, taraflı bir Başbakan olarak; anarşinin iki başından MHP'yı sürekli olarak kollayan, MHP'nin devlet aygıtı içinde yeni mevziler kazanması için hayırhah bir tutum takınan bir Başbakan olarak, iki kat sorumludur. Gün gelecektir, Türkeşlerle birlikte, Demirel'e de bunun hesabı sorulacaktır. Hem de en geniş kitleler tarafından...

Kaftancıoğlu'nun ölümü için başka ne söyleyeyim? Başınız sağolsun bütün Türkiyeli yurtseverler! siz sağolun!.. -

HALK SAĞLIĞI

Dr.Nadir Paksoy

Türkiye'de halk sağlığı açısından kanser konusu

Kanser madem ki önemli bir sağlık sorunu. Tanısı ilk bakışta zor tedavisi uzun, pahalı ve bazen de maalesef sonuçsuz.

Halk sağlığı açısından kanser konusunda neler yapılıyor? Çeşitli kanserlerin Türkiye'de dağılışı nedir ve kanserle savaşta ne gibi çalışmalar yapılıyor. Şimdi kısaca bunlara bir göz atalım.

Değerli öğretim üyeleri Dr. Küçüksu ve Dr. Ruacan, Klinik Onkoloji kitabında (Klinik Onkoloji, Türk Kanser Araştırma ve Savaş Kurumu Yayınları, 1978, Ankara) şunları belirtiyorlar:

"Kanser epidemiyolojisinde (nedenleri ve nedenler arasındaki ilişkileri saptama) ilk adım veri toplamak, sonraki adımlarda kanserin nedenlerine yönelik çalışmalar yapmaktır. Türkiye'de kanser epidemiyolojisinin bugünkü durumunu bu açıdan değerlendirirsek konu ile ilgili verilerin ve veri kaynaklarının yeterli olmadığını görürüz. Türkiye için kanser sıklığını değerlendirmek amacı ile yapılabilecek olan şey il ve ilçe merkezleri için mevcut olan ölüm istatistiklerinin değerlendirilmesidir. Türkiye'nin ölüm istatistikleri yıllara göre incelendiğinde tüm habis (malign) hastalıklardan olan ölümlerin yıllara göre artma gösterdiği dikkat çekmektedir."

Yine aynı kitaptan edindiğimiz bilgilere göre habis hastalıklardan ölenlerin sayısı 1957'de 4 bin civarında iken bu sayı 1974 7 bin 600 civarına yükselmiştir. Hiç şüphesiz bu sayılar ölüm tutanaklarından alındığı için gerçekten kansere bağlı olmayan ölümlerin kanser olarak gösterilebileceği, gerçekten kansere bağlı ölümlerin de başka bir teşhise bağlanabileceği, ayrıca kırlık yörelerde ölüm tutanaklarına yer verilmediği dikkate alınırsa bunların sağlıklı bir sayı olmadığı, ancak genel bir fikir verdiğini kabul etmeliyiz.

Türkiye'de ölüme yol açan kanser nedeni olarak birinci sırayı akciğer kanseri almaktadır. Daha sonra sırasıyla mide, gırtlak (larenx) ve prostat (erkeklerde mesanenin altında bulunan birtakım salgıları olan ceviz büyüklüğünde bir organ) kadınlarda ise mide, meme, rahim (uterus) kanserleri sayılabilir.

Halk sağlığı açısından kanserle savaşın birinci aşaması kansere yol açan nedenleri veya kanser oluşmasında rol oynayan etkenleri saptamaktadır ki daha sonra bunlardan nasıl korunmak gerektiği sorunu çözümlenebilsin.

İkinci aşama hastalar ve sağlık personeline kanserin erken dönemdeki belirtileri konusunda bilgi vermek ve hastalığı erken dönemde tanımaktır. Kanserin tanısı ne kadar erken devrede yapılabilirse tedavisi o kadar olumlu sonuçlanır.

Hastalık şüpheli olan kişinin hekime doğrudan başvurmasının yanı sıra, tarama çalışmaları ile de toplumdaki kanserli hastalar ortaya çıkarılabilir. Bilhassa akciğer kanserinde, balgamda kanser hücrelerinin aranmasına dayanan tanı yöntemi (balgamın sitolojik-hücresel-tetkisi) erken tanı yönünden çok yararlıdır. Kitle taramasında akciğer röntgeni önemli bir tanı aracıdır. Keza rahim kanserlerinde rahim salgısının tetkiki (pap smear yöntemi) çok değerli bir tanıya götürücü yoldur. Gelişmiş ülkelerde 30 yaşını aşan her kadının bu testi 6 ayda bir yaptırması aşılanmakta ve bundan da oldukça yararlı sonuçlar alınmaktadır.

Özet olarak halk sağlığı açısından kanserle savaşın ilkelerini şöyle bir kez daha sıralayabiliriz:

a) Kansere yol açan maddeleri saptadıktan sonra bu maddeleri çevreden uzaklaştırmak veya kitleleri bu maddelerden korumak. Hava kirliliği, çevre korunması (ekoloji), sigara ile mücadele, kimyasal maddelerle ilişkiyi engelleme, azaltmak. Uluslararası Kanser Araştırma Kuruluşu (IARC-International Ageney For Researek On Canser) insanlarda görülen kanserlerin yüzde 60'ının kimyasal maddelerle olduğu, bu maddelerin ortadan kaldırılması ile kansere yakalanma oranının belli bir ölçüde azalacağını ileri sürüyor. haklı olarak.

b) Kanserin erken tanısı yönünde halkı ve sağlık personelini eğitmek.

c) Kitle taramaları yapmak.

d) Kanserle uğraşacak özel sağlık merkezleri veya kuruluşlarda ilgili bölümler kurmak.

düşünce dünyası

DERNEKLER YASASINDAKİ DEĞİŞİKLİK VE ANAYASA

H.Ümit Bayram

Memurlar Derneği (Mem-Der) Merkez Yürütme Kurulu üyesi

KAMUOYUNU aylarca meşgul eden ve gerek siyasi partiler arasında gerekse siyasi partilerin kendi içlerinde tartışma ve sürtüşmelere yol açan kamu güvenliğine ve kolluk hizmetlerine ilişkin bazı kanunlarda değişiklik yapan ve yeni hükümler ekleyen 2261 nolu yasa 23 Şubat 1980 tarih ve 16909 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Kamuoyunca "baskı yasaları" olarak adlandırılan sözkonusu yasa bildiğimiz gibi üç ana bölümden oluşmaktadır. 2259 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu, 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu ve 1630 sayılı Dernekler Kanunu. Bu yazımızda yasanın Dernekler Kanununa getirdiği değişiklikleri incelemeye çalışacağız.

1978 yılında Ecevit hükümeti döneminde hazırlanan, fakat günün siyasal şartları nedeniyle Parlamentoda sonuçlandırılamayan, 14 Ekim seçimlerinden sonra işbaşına gelen Demirel hükümeti tarafından özde bir değişiklik yapılmaksızın yeniden Meclise sunulan yasa tasarısı, dernekler açısından son derece ağır hükümler içermekte idi. Anarşinin, terörün birkaç yıldan beri giderek artması, sonuçta bu yasaların hükümetler tarafından anarşiye karşı bir sihirli iksir olarak görülmesine neden oldu. Fakat yine de kamuoyunun ve demokrasi güçlerinin tepkisi. birçok ağır hükmün metinden çıkarılmasını sağlayabilmiştir.

Bu hükümlerin arasında derneklerin, tüzüklerinin istenildiği zaman mülki amirlerce ve İçişleri Bakanlığınca yeniden incelenmesine olanak vererek, derneklerin tabi oldukları yargı denetimini ortadan kaldıran ve böylece dernekleri siyasi iktidarın eline ve insafına teslim eden 9. maddenin 1. fıkrasını, 35. maddeye eklenmek istenen, dernekleri çalışamaz hale getirecek, onların etkinliklerini yok etmeyi amaçlayan "Dernekler hiç bir şekil ve suretle siyasi faaliyette bulunamazlar" hükmünü sayabiliriz.

Bu hükümlerin metinden çıkarılmasına rağmen, yasa kitle örgütlerinin çalışmalarına yeni kısıtlamalar getirmekte ve Anayasaya aykırı hükümler içermektedir.

1630 sayılı Dernekler Yasasının ikinci maddesinde yapılan bir değişiklikle "Ağır hapis cezasına veya taksirli suçlar hariç olmak üzere beş yıldan fazla hapis cezasına mahkum olanlar ile, yüz kızartıcı suçlardan kesin olarak hüküm giymiş olanların, derneklere üye olmaları yasaklanmaktadır. Sözkonusu maddenin eski şekline göre, yukarıda sayılan nitelikleri taşıyan kimseler, dernek kuramıyorlar fakat derneklere üye olabiliyorlardı.

Yapılan değişiklik, Anayasanın değişik 29. maddesine aykırıdır. Şöyle ki; Anayasamızın değişik 29. maddesinde "Devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğünün, milli güvenliğin, kamu düzeninin ve genel ahlakın korunması amacıyla" dernek kurma hakkının sınırlanabileceği belirtilmiştir. Anayasamız derneklere üye olma hakkını sınırlayan hiç bir kural içermemektedir. Üye olma konusunda konulan tek ilke yine Anayasanın aynı maddesinde bulunmaktadır ve "Hiç kimsenin bir derneğe üye olmaya veya dernekte üye kalmaya zorlanamayacağı" hükmünü getirmektedir

Açıkça görüldüğü gibi Anayasamızda sınırlayıcı kural sadece dernek kurma hakkıyla ilgilidir. Bu nedenle üye olma hakkını sınırlayan Dernekler Yasasının 2. maddesinde yapılan değişik, Anayasa ile bağdaştırılamaz. Nitekim Anayasa Mahkemesi bu konu ile ilgili 18, 19 ve 20 Aralık 1973 günlü ve E.1973-3 K-1973-37 sayılı kararında şöyle demektedir: "...Dernek üyeliği, yolunca kurulmuş, ereği ve tutumu belli bir derneğe yurttaşın katılması demektir. Yurttaş dilediğinde dernekten çekilir ve üyelik de sona erer. Anayasa koyucusu dernek kurma hakkına devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğünü, milli güvenliği ve kamu düzenini korumak üzere sınırlar konabilmesini kurala bağlamasına karşılık, üye olma konusunda yalnızca hiç kimsenin bir derneğe üye olmaya zorlanamayacağı yolundaki ilke ile yetinmiştir. Onun içindir ki, dernek kurma hakkının kullanılması ile üye olma hakkı aynı koşullara bağlanırsa üye olma hakkının özüne dokunulmuş ve değişik 29. madde ile çelişkiye düşülmüş olur..." Sözkonusu maddenin Anayasaya aykırılığı bu denli açıktır. Aynı şekilde ceza hükümleri başlığı altında yer alan 63. maddede yapılan değişiklik, derneğe üye olma hakkına sahip olmadıkları halde derneğe üye olanların 1000 liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılmalarını hükme bağlamaktadır. Yukarıda açıkladığımız gerekçelerle Anayasamızın 29. maddesine aykırıdır.

Yasadaki Anayasaya aykırılık bu iki madde ile sınırlı değildir. Anarşinin siyasi merkezlerine tavır almaktan kaçınanlar, suç sayılan eylemlerin kavnağı olarak dernekleri görmekte ısrar etmekte ve kapatabilmek için Anayasayı ayaklar altına almaktan kaçınmamaktadırlar.

Ek 1. madde; Bir derneğin suç sayılan eylemlerin kaynağı olduğunun belirlenmesi halinde kapatılacağını açıklıyor ve suç sayılan eylemlerin kaynağı olmasında saptanacak kuralları sıralıyor.

Mevcut Dernekler Yasasının 4. maddesi, ek 1. maddede belirtilen suçları amaç edinen derneklerin kurulamayacağını belirtmekte ve (Ç) fıkrasında da "Derneğin kanunlara aykırı faaliyette bulunamayacağını" hükme bağlamaktadır. Ayrıca Dernekler Yasasının 64. maddesi "4. maddede belirtilen yasak dernekleri kuran ve yönetenlerin cezalandırılacağını" öngörüyor. Kısaca yasanın eski şekline göre de derneklerin yasa dışı faaliyette bulunmaları olanaksızdır. Bu nedenle ek 1. madde gereksizdir.

Ancak bu maddenin püf noktası (C) bendidir. Derneğin suç sayılan eylemin kaynağı olması için; "Şiddet eylemlerine başvurulduğunu ya da başvurulacağını gösterir nicelik va da nitelikte silah bulundurma ve taşıma suçlarının, dernek yöneticileri veya üyeleri tarafından ülkenin başka başka yerlerinde olsa bile birden fazla işlenmiş olduğunun ya da dernek yöneticilerinin onayı, azmettirmesi, teşviki, zorlaması, yardımı ya da kolaylık sağlaması ile işlendiğinin, kesinleşen mahkeme kararına dayanarak saptanması" yeterlidir. Anayasanın 33. maddesi "Ceza sorumluluğu şahsidir" demektedir. Bu ilke herkesin yalnız kendi fiilinden sorumlu olacağını veya hiç kimsenin başkasının fiilinden sorumlu olmayacağını ifade etmektedir. Oysa ek 1. madde yöneticilerin ya da bir-iki üyenin fiilini tüm derneğe yayarak bu fiiller nedeniyle derneğin suç sayılan eylemlerin durumuna düşeceği sonucuna varmakta ve kitle örgütünü cezalandırmak yoluna gitmektedir. Sonuçta cezalandırılan, binlerce dernek üyesi olmaktadır. Ayrıca derneklerin kapatılması için tertipler yapılmasına son derece olanak tanımakta, kötü niyetli bir iki üyenin derneği kapattırmasının yolunu açmaktadır.

Sonuç olarak yukarıda açıkladığımız nedenlerden ötürü sözkonusu maddeler iptal edilmelidir. Bu konuda Parlamentodaki Anayasaya saygılı milletvekili ve senatörlere büyük görevler düşmektedir. Parlamentomuzda bu büyük görevi üstlenebilecek değerli senatör ve milletvekillerimiz vardır. İş işten geçmiş ve her şey bitmiş değildir. Zararın neresinden dönülse kârdır deyişinden hareketle, Anayasamızın daha fazla zarar görmesi, yıpratılması önlenmeli, çeşitli açıklamalarında bu yasaların "Bazılarını Anayasa çizgisine getireceğini" iddia eden Sayın Demirel Anayasa çizgisine davet edilmelidir. Bu, aynı zamanda 1980'ler Türkiyesinde Anayamızı lüks görerek değiştirmek isteyenlere karşı verilecek güzel bir cevap olacaktır.

NOT: Dernekler Kanununda yapılan diğer değişiklikler bu yazıda ele alınmamıştır.

TMFT eski Başkanlarından Cavit Savcı

«O dönemlerdeki planlı sağ hazırlıklar, ülkeyi bugünkü şiddet ortamına getirmiştir»

— Sayın Savcı, 1970 öncesi gençlik örgütlerinin yöneticilerindendiniz. Hükümet çevrelerinde o dönemdeki gençlik hareketlerinin anarşiyi Türkiye'ye getirdiği ileri sürülüyor. Bu konudaki görüşlerinizi açıklar mısınız?

— Anarşinin kaynağını 1960 yıllarının gençlik eylemlerine bağlamak tümüyle yanlış ve saçmadır. O dönemin gençlik eylemlerinin anarşiyle uzaktan yakından bir ilişkisi olmadığını anlamak için doğal olarak o günlerin eylemlerinin ne olduğuna bakmak gerekir.

Bir kere bizim gençlerimizin ülke sorunlarından kendisini sorumlu saymasında en etkili faktör kuşkusuz M. Kemal Atatürk'tür. Zira onun nutuklarından. gençliğe verdiği öğütlerden bunu görmek, anlamak olasıdır. Kaldı ki Atatürk faktörü olmasa bile aslında tartışılamayacak bir doğrudur.

Şimdi geçmişin eylemlerine kısaca bir göz atalım;

En başta milli servetlerimizin kurtarılması gelir, özellikle petrol sorunu. Bu davaya gençlik tarafından ilk kez 1965 yılında sahip çıkılmış ve bunu sorun haline getirmenin başlangıç ve çıkış noktası olarak 1954 yılında petrol yasasının TBMM'den geçmesine karşı, İ. İnönü'nün "yakalarını bırakmam,. biz bu memleketi sokakta bulmadık" biçimindeki sözleri ve saygın tanısı örnek alınmıştır. Bu gelişmelerin sonunda da CHP'nin 1965 Taksim mitinginde 'Milli Petrol" sloganını okuduk. Kaldı ki Türkiye'deki bazı sağ unsurların da yeraltı servetlerimize sahip çıkılması gerektiği konusunda samimiyetlerine tanık olunmuştur.

Üstelik bu eylemler ve girişimler o dönemlerde önemli bir bütünlük teşkil ediyordu. Yani öğretmen, öğrenci, işçi örgütleri kolayca ve sorunsuz olarak eylem birliği içine girebiliyorlardı. Çünkü sorun hepimizindi, ülke hepimizindi. Bunu böylece kanıtlamak isterim.

Bakınız fotokopisini sunduğum 1.7.1966 tarihli bir TMTF bildirisi o günlerin örgütü olan TMTF'nin volfram madenlerimizle ilgili duyarlığını göstermeye yeter. Yukarda sözünü ettiğim bütünlüğü de gene ekteki tutanaktan anlamak mümkün. Yani böyle bir çıkışı Lastik-İş, Bank-İş, Gıda-İş, Kimya-İş, Basın-İş, Yapı-İş, Ağaç-İş ve Likat-İş desteklemişler.

Bağımsızlığımıza ne denli duyarlılıkla sahip çıktığımıza dair başka bir örnek vereyim. 4 Temmuz biliyorsunuz Amerika'nın bağımsızlık günüdür. Biz de 4 Temmuz 1966'da ne yapabiliriz diye düşündük. 1776'da yayınlanan ve Britanya Imparatorluğuna karşı ve tamamen anti-emperlalist nitelikteki ABD bağımsızlık bildirisinin Thamas Sefferson'un kaleminden çıktığı biçimiyle orjinalinin fotokopisini bulduk ve bunu o günkü ABD Başkanı Johnson'a gönderdik. O bildiri ve telgrafın da birer örneğini takdim ediyorum. Takdir edersiniz ki o günün koşullarına bilinç düzeyine göre anlamlı kabul edilmesi gereken bir tanıdır.

Gene o yılların en önemli gençlik eylemlerinden birisi de Özel Yüksek Okullar ile ilgilidir.

Biz veya o dönemlerin genellikle tüm gençliği bu imtiyazlı yüksek öğrenim düzenine var gücümüzle karşı çıkmışızdır. O dönemlerde bu uygulamanın doğruluğunu savunan birçok üst düzeydeki yönetici ve politikacı bile sonraları yanlışlığı görmüş ve gençliğin o günkü eylem ve girişimlerinin haklılığını teslim etmişlerdir.

Şimdi bu eylemleri bir çırpıda "Anarşinin kaynağı olarak" nitelemek herhalde kasıtlı olsa gerekir. Anarşi her dönemde ve her zaman çeşitli ölçü ve şiddette olmuştur. Ama bugünkü anarşiye kaynaklık eden 1960'ların eylemlerinden olsa olsa "Komando Kampları" adı altındaki faşist eğitim odaklarını anlamak gerekir. O dönemlerdeki planlı sağ dikta getirme girişimleri veya sağ şiddeti yedekte bekletme planı asıl ülkeyi giderek bugünkü şiddet ortamına getirmiştir.

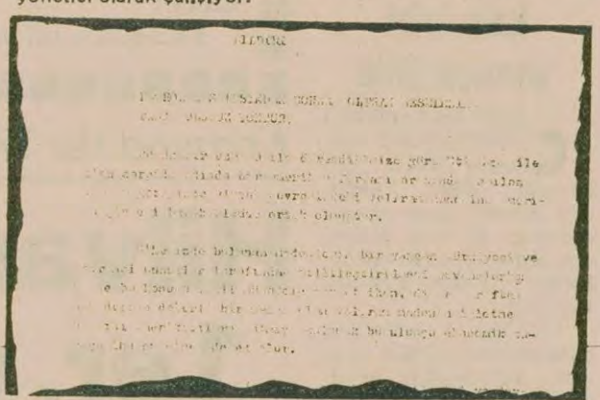
Bugünkü duruma gelince, silahlı sağın yapmak istediği açıktır.

Silahlı gençlik ya da sol eylemlerin ülkeyi sağ diktaya bırakacağına inanıyorum. Böyle bir eylem biçimine şiddetle karşıyım.

Gerekçe sağ diktanın altından devrimin filizleneceği ise Papadopulos ve Franko faşist yönetimlerinden sonra neyin filizleneceğine bakmak yeter sanırım.

Cavit Savcı 1970 öncesi İTÜ Talebe Birliği yöneticiliği, Türkiye Milli Talebe Federasyonu Başkanlığı yaptı. Daha sonra İstanbul Teknik Üniversitesi Makina Fakültesini bitiren Cavit Savcı bir süre İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisinde asistanlık yaptı. Halen bir kuruluşta teknik yönetici olarak çalışıyor.

TMTF'nin 1966 yılında volfram konusunda yayınladığı bildirinin küpürü.

demokrat gözüyle

lütfü oflaz

Çarli ile Bozli!

Bilindiği gibi, Cumhurbaşkanı vekili İhsan Sabri Çağlayangil'in takma adı Çarli'dir...

Eh bu durumda Süleyman Demirel'e de "Bozli" takma adı uygun düşmektedir!

İşte aşağıdaki telefon konuşması Çarli ile Bozli arasında geçmektedir:

– Alo Çarli...

– Efendim Bozli...

– Nassın, eyi misin Çarli? Cumhurbaşkanlığı koltuğuna iyice yerleştin mi?

– Sayende Bozli.. Ama bir ara yüreğim ağzıma geldi...

– Niye ki?

– Biliyorsun Saadettin Bilgiç benim koltuğa göz dikti...

– Ah sorma Çarli... Senin koltuktan sonra, şimdi de benim koltuğa göz dikti!

– Deme yahu Bozli.. Demek ki, Bilgiç önümüzdeki büyük kongrede senin yerine AP Genel Başkanlığı koltuğuna oturmaya niyetli?

– Eyi bildin Çarli.. Zaten Bilgiç benim siyasi hayattaki ilk rakibim değil miydi?

– Rakibindi ama, AP büyük kongresi Genel Başkanlığa onu değil seni seçmişti...

– İşte doktor (Bilgiç). bu yenilgiyi bir türlü hazmedemedi.. Yıllar önçeki bu yenilgısinin rövanşını alabilmek için hızlı bir faaliyete girişti...

– Ne gibi?

– Bir kere Celal (Bayar) beyle işi pişirdi.. AP ile MHP'yi birleştirip tek parti haline getirmek, Celal beyin en büyük emeli! Eğer Bilgiç'i AP Genel Başkanlığına seçtirebilirlerse bu emelini gerçekleştirecek besbelli..

– Zaten Bilgiç ve ekibini AP'den istifa ettirip Demokratik Partiyi kurduran da Celal bey değil miydi?

– Haklısın Çarli.. En iyisi önümüzdeki AP büyük kongresinde doktorun işini bitirmeli...

– Ne o yoksa AP'deki Genel Başkan yardımcılığı koltuğundan daimi edeceksin Bilgiç'i?

– Yalnız AP Genel Başkan yardımcılığından değil, önümüzdeki seçimlerde milletvekilliğinden de edeceğim kendisini!

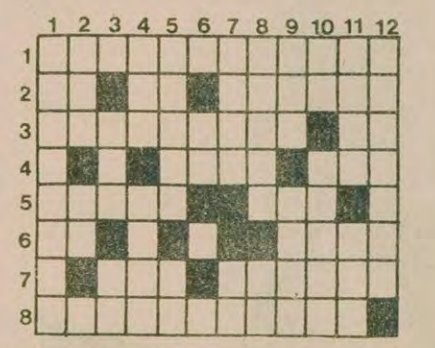
– Yaparsın Bozli.. Sen bilirsin işini...

– Hey Çarli! Melekler geldi, bize müsaade şimdi...

– Güle güle Bozli...

Ve Çarli ile Bozli arasındaki telefon görüşmesi bitti.

BULMACA

SOLDAN SAĞA: 1)Tanzimat Fermanını ilan eden Osmanlı Paşası 2)Genişlik- Vahşi hayvan barınağı- Çekiliş 3) Organizmaların şeklini ve yapısını inceleyen bilim- TERSİ bir harfin okunuşu 4) TERSİ rehineler konusu nedeniyle son günlerde ABD ile ilişkileri iyice gerginleşen ülke- Eski bir medeniyet 5) Çok güzel, leziz- İnce deriden yapılan bir çeşit ayakkabı 6) TERSİ ilave- TERSİ direnme, ayak direme 7) Barikat- TERSİ evren 8) Libya'da bir şehir.

YUKARIDAN AŞAĞI: 1) Ülke, vatan 2) TERSİ Birleşmiş Milletler'in Fransızca simgesi- Bir soru edatı 3) Çeşitli eşyaların konulması için duvara raptedilen genişçe ve uzunca tahta- TERSİ birinci, usta 4) TERSİ argoda uyuşmak, anlaşmak- TERSİ Kurtuluş Savaşımızda komutanlık yapmış, daha sonra kurulan Cumhuriyet Hükümetlerinde İçişleri Bakanlığı görevinde bulunmuş ünlü bir siyaset adamımızın soyadı 5) Duyuru Türk lirasının simgesi 6) Bir nota 7) TERSİ yapraklarından salata yapılan güzel kokulu bir bitki- Renault marka otoların bir modeli 8) Hastaya uygulanan beslenme düzeni- Gümüşün simgesi 9) Çift olan iki şeyin tekine verilen ad- Ünlü bir yanardağ 10) TERSİ uğraş- Eserler, yapıtlar (eski dilde) 11) TERSİ bir hayvan- TERSİ Yunan Mitolojisinde kır tanrısı 12) Elde etmek, bulmak.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	F	A	R	A	B	İ	■	K	A	N	U	N
2	E	B	A	B	İ	L	K	U	Ş	U	■	A
3	L	A	K	■	■	■	A	R	A	N	A	N
4	E	R	K	İ	Ş	İ	■	■	M	O	N	T
5	M	A	A	M	A	F	İ	H	■	■	G	■
6	E	N	S	A	L	■	M	E	V	C	U	T
7	N	■	E	L	■	İ	L	T	A	A	T	İ
8	K	İ	■	E	R	B	A	A	■	■	■	M

ABD ile İsrail arasında, görüş ayrılığı sürüyor

●Bir İsrail heyeti Mısır' a gitti

BEYRUT/ WASHİNGTON

Washington'da, İsrail Başbakanı Menahem Begin Başkan Carter'la görüşürken, Batı Şeria'daki belediye seçimlerinin ertelendiği bildirildi.

İşgal altındaki Batı Şeria askeri yönetimi, bu ay içinde yapılması gereken belediye seçimlerinin yeni bir açıklamaya kadar ertelendiğini, İsraillilerin "Filistin Özerklik Konseyi" seçimleriyle belediye seçimlerinin aynı zamanda yapılmasını istemediklerini duyurdu.

CARTER—BEGİN GÖRÜŞMESİ

Öte yandan ABD ile İsrail arasındaki görüş ayrılıkları sürüyor.

Washington'daki kaynaklar, Carter-Begin görüşmesinde, İsrail'in yeni yerleşim merkezleri politikasıyla, Kudüs konusundaki tutumunun Carter yönetimince benimsenmediğini ve bu noktada iki tarafın da ısrar ettiğini bildiriyorlar.

Bilindiği gibi ABD, yeni yerleşim merkezleri kurulmasına karşı çıkıyor ve Kudüs'ün İsrail'in ebedi başkenti olduğu şeklindeki Tel Aviv'in görüşüne katılmıyor.

BİR İSRAİL HEYETİ MISIR'DA

İsrail Radyosu bir heyetin, Mısır'a gittiğini bildirdi. İsrail heyetinin, Mısır'la ticari ve ekonomik ilişkileri içeren bir antlaşma imzalaması bekleniyor.

BEYRUT'TA PATLAMALAR

Beyrut'ta Irak Havayolları ve Irak Ticaret Merkezine bomba atıldı. Patlamada can kaybı olmadı, ancak büyük ölçüde maddi hasar meydana geldi.

Saldırıyı üstlenen "Mücahid-i İslam" adlı grup, eylemlerinin Irak'ta Saddam Hüseyin Başkanlığındaki Baas yönetimini devirmeyi amaçlayan kampanyanın bir parçası olduğunu bildirdi.

Joseph Luns

NATO: Türkiye bölgede büyük önem kazandı

NATO'nun Türkiye'ye askeri yardım önerisi mayıs ayında ele alınacak

BRÜKSEL

Brüksel'de yapılan NATO Savunma Planlama Komitesi toplantısında, Sovyetler Birliği'nin Afganistan'a askeri müdahalesinden sonra Türkiye'nin bölgede büyük önem kazandığı belirtildi.

NATO Genel Sekreteri Joseph Luns'un başkanlığında daimi temsilciler düzeyinde yapılan toplantıda, bu nedenle Türkiye'ye askeri ve ekonomik yardımın artırılması gereği üzerinde duruldu.

NATO Genel Sekreteri Joseph Luns, toplantıda ekonomik önlemlerin etkili olabilmesi için Türkiye'ye yardım konusundaki kararların en kısa zamanda alınması çağrısında bulundu.

Türkiye'nin NATO nezdindeki Daimi Temsilciliğinden edinilen bilgiye göre, NATO Savunma Planlama Komitesi toplantısında, ittifakın savunma gücünün artırılması konusunda görüş birliğine de varıldı.

Toplantıda üzerinde görüş birliğine varılan ve ittifaka üye ülkelerin savunma bütçelerinin, yüzde üç oranında artırılmasını öngören bir iş programının, 13-14 Mayıs tarihlerinde Brüksel'de yapılacak NATO Savunma Bakanları toplantısına sunulacağı bildirildi.

Hazırlanan iş programı ve Türkiye'ye askeri yardım konularında muhtemel kararların, NATO Savunma Bakanları toplantısında alınması bekleniyor.

Batı Almanya, Olimpiyaflara katılmayacağını ima etti

BONN (AA)

Federal Almanya Başbakanı Helmut Schmidt'in resmi sözcüsü Klaus Boelling yaptığı açıklamada, Bonn hükümetinin çok yakında Moskova Olimpiyatlarının boykot edilmesi yolunda Federal Almanya Olimpiyat Komitesine öneride bulunacağını bildirdi.

Sözcü, "Bugün Afganistan'da durum değişmedi, o nedenle Federal Almanya'nın Olimpiyatlarla ilgili tutumu tahmin edilebilir" dedi.

Sözcü, AET ülkelerinin ortak bir tutum almadığı takdirde ülkesinin tek başına karar verebileceğini de sözlerine ekledi.

BM Namibya Konseyi bir dizi ülkeyle görüşecek

NEW YORK (AA)

Birleşmiş Milletler Namibya Konseyi, Güney Afrika'nın BM kararlarına uymayı reddetmesinden sonra ortaya çıkan durumu değerlendirmek üzere bir dizi ülkeyle görüşülmesini kararlaştırdı. Bu amaçla oluşturulan altı heyet nisan ve mayıs ayları içinde Latin Amerika, Karaibler, Kuzey Amerika, Batı Avrupa, Pasifik ve Ortadoğu bölgelerini ziyaret edecek.

Avustralya, Yeni Zelanda ve Papua New Gine'yi kapsayan Pasifik bölgesine gidecek olan Namibya Konseyi Heyetinin Başkanlığını Türkiye'nin BM Daimi Temsilcisi Büyükelçi Orhan Eralp yapacak. İran Soruşturma Komisyonunda görev alan Muhammed Becavi (Cezayir) Başkanlığındaki ilk heyet pazar günü Ekvator, Guyana ve Arjantin'i kapsayan Latin Amerika gezisine başlayacak.

Oscar ödülleri sahiplerini buldu

LOS ANGELES (AA)

Oscar ödülleri pazartesi gecesi sahiplerini buldu ve en iyi erkek oyuncu ödülünü "Kramer Kramer'e Karşı" filmdeki rolü ile Dustin Hoffman kazandı. En iyi kadın oyuncu ödülü ise "Norma Rae" filmindeki rolü ile Sally Field'e verildi.

Çavuşesku Fransa'ya gidecek

PARİS

Romanya Devlet Başkanı Nikolay Çavuşesku, önümüzdeki haziran ayında Fransa'yı resmen ziyaret edecek.

Fransa Devlet Başkanı Valery Giscard d'Estaing'in daveti üzerine resmi ziyareti gerçekleştirecek olan Çavuşesku'nun seyahat tarihi daha sonra saptanacak.

Valery Giscard d'Estaing de 1979 Mart ayında Romanya'ya resmi bir ziyaret yapmıştı.

PARİS' TE ANARŞİ!..

Teröristler Ulaştırma Bakanlığını bazuka ile taradı

PARİS

Kimliği bilinmeyen kişiler dün sabah Fransız Ulaştırma Bakanlığını bazuka ile taradılar. Olay yerine araba ile gelen teröristler, Ulaştırma Bakanlığının cephesini bir süre taradıktan sonra kaçtılar.

Önceki gece Paris'te iki banka da yine teröristler tarafından yaylım ateşine tutuldu. Üç saldırıda da ölü veya yaralı olmadığı bildiriliyor.

Fransız güvenlik çevreleri, mart ayı başında yapılan baskınlar sonucunda ortaya çıkarılan ve İtalyan "Kızıl Tugayları" ile ilişkileri saptanan teröristlerin, bir karşı-harekata geçtiğini tahmin ediyorlar.

SON ZAMANLARDA GERİLİMİN ARTTIĞI ORTADOĞU BÖLGESİ

İngiltere hükümeti bu yılki Beyaz Kitabı yayınladı

«Sovyetler Birliği saldırıya yönelik kimyasal silahlara sahip»

●İngiliz Beyaz Kitabı, kimyasal silah üretimini ve savunma bütçesinin artırılmasını öngörüyor

●Beyaz Kitap, geçen yılın tersine "detant"tan soz etmiyor

LONDRA

Margaret Thatcher hükümetinin savunma üzerine yayınladığı "Beyaz Kitap"ta, Sovyetler Birliği'nin saldırıya yönelik büyük miktarda kimyasal silahlara sahip olduğu belirtiliyor. Beyaz Kitap, NATO'nun tersine olarak Sovyetlerin bu alanda son zamanlarda oldukça güçlendiğini kaydediyor.

Beyaz Kitabı kamuoyuna sunan İngiliz Savunma Bakanı Francis Pym, muhtemel bir saldırıya karşı koymak için halen kimyasal silah üretimi üzerine bir inceleme yapıldığını bildirdi. Pym, NATO'nun da bu konuyu incelemek için yakında bir karar alacağını ifade etti.

Savunma Bakanı Francis Pym, Beyaz Kitapta, 1980-81 yılları için savunma bütçesinin yüzde 3,5 oranında artırılmasının öngörüldüğünü, bunun ABD dışında, diğer ittifak ülkelerine oranla en yüksek savunma yüzdesini oluşturduğunu belirtti.

Beyaz Kitapta, Varşova Paktı askeri varlığının her yıl hatırı sayılır ölçüde arttığı belirtilerek, "Afganistan'ın kaderi, hasımlarımızın, hem yeni stratejik kazanımlar ve topraklar elde etmesi için zorunlu güce sahip, hem de bu gücü kullanmak için soğukkanlılığa sahip olduğunu göstermektedir" deniyor.

Beyaz Kitap ayrıca, İngiltere'nin "NATO'nun sahası dışında operasyon yapmasını" öngörüyor. Bunun, ABD'nin kurmayı düşündüğü "Yıldırım Ordu"ya benzemediğini söyleyen Beyaz Kitap, şu önlemleri sıralıyor: "Hercules" tipindeki büyük nakliye uçaklarının çoğaltılması; taktik destek gemilerinin sayısının artırılması; Basra Körfezindeki stokların artırılması.

Geçen yılın tersine bu yılki Beyaz Kitapta, "detant"tan (yumuşama) söz edilmiyor.

Kimyasal silah eğitimi yapan Rus askerleri.

Ortak Pazar İran'a ambargo uygulama eğiliminde değil

●Thatcher, Carter'ı desteklediğini açıkladı

●Irak Dışişleri Bakanı: "Irak'la İran arasında savaş olmayacak"

TAHRAN/BRÜKSEL/HELSİNKİ (AA)

Ortak Pazar Yürütme Komisyonunun İran'a karşı ambargo uygulanması eğiliminde olmadığı ve İran'ın Ortak Pazara karşı düşmanca bir tutum almaması halinde Yürütme Kurulunun bu ülkeye karşı ambargo uygulanmasını önermeyeceği bildirildi.

Brüksel'deki diplomatik kaynaklar Ortak Pazar Yürütme Komisyonunun ABD-İran bunalımını tamamen politik bir sorun olarak gördüğünü ve konunun bu açıdan ele alındığını söylediler. Ancak Strasburg kentinde yapılacak komisyon toplantısında gerektiğinde uygulanmak üzere ekonomik ambargonun yasal yönlerinin gözden geçirileceği haber verildi.

THATCHER: GÖREVİMİZ BAŞKAN CARTER'I DESTEKLEMEK

İngiltere Başbakanı Thatcher, Avam Kamarasında yaptığı konuşmada "Görevimiz Amerikan halkına ve Başkan Carter'a desteğimizi göstermektir" dedi. Thatcher, şimdiye kadar diplomatik çabaların işe yaramadığını belirterek, İngiltere'nin ABD'ye azami desteği sağlayacağını söyledi. Bununla birlikte Bayan Thatcher belirli bir öneri getirmedi.

Bu arada İtalya Başbakanı Cossiga yaptığı açıklamada rehineler konusunda ABD ile tam bir dayanışma içinde olduklarını belirtti. Cossiga sorunun zaten karmaşık olduğunu söyleyerek, sorunu daha da güçleştirecek yeni girişimlerde bulunmaktan kaçınacaklarını kaydetti.

KREİSKY ABD'Yİ ELEŞTİRDİ

Avusturya Başbakanı Bruno Kreisky, Amerikalıları rehine alan İranlıların uluslararası yasaları çiğnediğini belirtti. Ancak buna karşı İran'a ekonomik ambargo uygulayan ABD'nin, mantıksız ve yanlış bir tutum aldığını söyledi. Kreisky, Avusturya'nın tarafsız bir politika izlediğini bu nedenle ABD'nin ambargo önerisine katılmasının pek mümkün olmadığını belirtti.

Öte yandan Portekiz hükümeti ekonomik boykota katılabileceğini açıkladı.

ABD, BATILI ÜLKELERE SÜRE TANIDIĞINI YALANLADI

ABD Dışişleri Bakanlığı yetkilileri İran'a karşı uygulanan ekonomik ambargoya katılmaları konusunda Carter'ın Batılı müttefiklerine belirli bir süre tanıdığı yolunda çıkan haberlerin doğru olmadığını iddia ettiler.

Beyaz Saray yetkilileri Başkan Carter'ın televizyon konuşmasının yanlış anlaşıldığını öne sürdüler.

IRAK DIŞİŞLERİ BAKANI: IRAK'LA İRAN ARASINDA SAVAŞ OLMAYACAK

Finlandiya'ya resmi bir ziyaret yapmakta olan Irak Dışişleri Bakanı Sadun Hammadi, "Bugünkü gerilime rağmen Irak'la İran arasında savaş olmayacaktır, çünkü savaş hiç bir sorunu çözmez" dedi.

Körfez Bölgesinde durumun gergin olduğunu kabul eden Hammadi, bunu üç nedene bağladı. "Bunlardan birincisi İsrail ile Mısır arasında barışla sonuçlanmayan Camp David anlaşmaları, ikincisi Sovyetler Birliği'nin Afganistan'a müdahalesi ve Körfez Bölgesinde Amerikan faaliyetlerinin artmasıdır" dedi. Hammadi'ye göre, üçüncü neden de, devrimlerini bütün İslam ülkelerine yaymak isteyen İran'ın yeni yöneticilerinin politikasıdır.

Sadun Hammadi, bir çatışmayı önlemek için iki süper devletin Körfez Bölgesindeki sorunların dışında kalmaları gerektiğini söyledi.

IRAK BLOKSUZLAR HAREKETİNE MESAJ GÖNDERDİ

Bu arada Irak, Bloksuzlar Hareketi Başkanı Castro'ya bir mesaj göndererek, "İran'ın Körfezdeki üç adayı işgal etmekle bloksuzların ilkelerine aykırı davrandığını, bu yüzden bloksuzlar hareketine üye olarak kabul edilmemesi gerektiğini" öne sürdü.

Öte yandan Filistin Kurtuluş Örgütünün önderlerinden Halid El Hasan, Kuveyt'te yayınlanan "El Anbaa" gazetesine verdiği demeçte, Körfez Bölgesindeki üç adanın Araplara geri verilmesi gerektiğini" öne sürdü. "İran'ın çıkarları onun Arap komşularıyla anlaşmaya varmasını gerektirir" dedi.

İRAN KARA KUVVETLERİ KOMUTANININ AÇIKLAMASI

İran Kara Kuvvetleri Komutanı General Vallahi, İran -Irak sınır çatışmalarının geçen yıl Şahın devrilmesiyle başladığını ve Irak'ın, İran'dan kaçan Şah yanlılarını koruduğunu öne sürdü. General, Irak'tan geçen gerillaların İran sınırı içindeki bazı bölgelere mayınlar yerleştirdiklerini de sözlerine ekledi. Son sınır çatışmalarını, Irak hükümetinin "İslam devriminin Irak'ta yayılmasını engelleme girişimleri" olarak değerlendiren General Vallahi, Irak'taki Şiilerin İran'a gönderilmesinin de aynı politikanın bir sonucu olduğunu öne sürdü.

Bu arada İran'ın önde gelen dini liderlerinden Ayetullah Muntazari'nin, Irak'taki yönetimin devrilmesi girişimlerine Ayetullah Homeyni'nin önderlik etmesini istediği iddia edildi.

San Salvador'da 30 Martta Rahip Romero'nun cenaze töreninde gerçekleştirilen katliamdan bir sahne.

GÜNEY AMERİKA'DA KARGAŞA SÜRÜYOR

Salvador'da tedhişçiler bir belediye başkanını kurşuna dizdi

SAN SALVADOR/ BOGOTA

Başkent San Salvador'un 5 kilometre doğusundaki Soyapango kentinde solcu olduklarını öne süren silahlı gruplarla ordu birlikleri arasında çatışma çıktı. Çarpışmalar sırasında çok sayıda insanın öldürüldüğü bildiriliyor. Bu arada, tedhişçiler güpegündüz ve kent halkının gözleri önünde, Soyapango kenti Belediye Başkanını kurşuna dizerek öldürdüler.

BOLİVYA

Bir süredir başkent Bogota'daki Dominik Cumhuriyeti Büyükelçiliğinde 18 diplomatı rehin tutan M-19 adlı örgütün üyeleri dün de Uruguay elçiliğini bir süre işgal ettikten sonra, elçilikten geri çekildiler. AP ajansının bildirdiğine göre, Uruguay Büyükelçiliğini basan silahlı grup, İşgüder Raul Liar'ı binada bulamayınca işgalden vazgeçerek eylemlerine son verdiler.

ABD ve Peru ağırlamaya hazır ama...

Castro, göçmenlere ambargo koydu

HAVANA/ WASHİNGTON (AA/AP)

Küba lideri Fidel Castro, Peru Büyükelçiliğinden vize alarak ülkeyi terketmek isteyen göçmenlerin Havana'dan ayrılmasına izin vermedi. Peru Büyükelçiliğinin vize verdiği 500 kişinin listesini inceleyen Havana yönetimi, listede yer alan bazı isimleri kabul etmedi. Göçmen adaylarını almak üzere Lima'dan hareket etmesi beklenen uçak da Havana'ya gelemedi.

10 gün önce, Peru Büyükelçiliğinin önündeki güvenlik görevlilerinin geri çekilmesinden sonra, elçilik bahçesine giren 10.800 Kübalı göçmen adaylarından bazıları özellikle Peru hükümetinin yardımı sayesinde vize almış ve Havana'yı terk etmek üzere evlerine dönmüşlerdi.

Bu arada, Peru'dan sonra ABD de, kabul edebileceği Kübalı göçmen sayısını açıkladı. Washington'dan yapılan bir açıklamaya göre, Amerika 3500 göçmeni ağırlayabilecek. Kosta Rika ve Federal Almanya hükümetleri de göçmen kabul edebileceklerini açıklarken, göçmen sayısı konusunda bir sayı vermediler.

Çin'de anayasa değişikliği yapılacak

●Dünya Bankası Başkanı Çin' de

TOKYO (AA/AP)

Çin Ulusal Halk Kongresi Daimi Komitesi, anayasa, konuşma ile basın ve yayın özgürlüklerini kapsayan "Dört Büyük Özgürlük"ün getirilmesini öngören bir değişiklik tasarısını görüştü.

Çin Komünist Partisi Merkez Komitesince yapılan anayasa değişikliği önerisiyle, sosyalist demokrasinin getirilmesi, siyasi istikrarın sağlanması ve modernizasyon programlarının gerçekleştirilmesinin amaçlandığı belirtildi. Halk Kongresi Daimi Komitesi, anayasa değişikliği önerisinin bu ay sonuna doğru yapılacak olan Ulusal Halk Kongresi toplantısında ele alınacağını bildirdi.

MC NAMARA ÇİN'DE

Dünya Bankası Başkanı Robert Mc Namara'nın Bankaya üye olmak isteyen Çin Halk Cumhuriyeti yetkilileriyle görüştüğü kaydedildi.

Mc Namara, Başbakan Yardımcısı Gu Mu ile görüşerek Çin'in ekonomik politikası hakkında bilgi aldı.

IMF'ye de üye olmak isteyen Çin'e daha önce de IMF yetkilileri gelmiş ve bilgi almıştı.

Güneşin çapı saatte 1,5 metre küçülüyor

WASHİNGTON (AA)

Amerikalı iki bilim adamı güneşin çapının saatte 1,5 metre küçülmekte olduğunu saptadılar. Bilginlere göre, güneşteki bu küçülme kontrol altına alınmazsa, 100 bin yıl sonra güneş tamamiyle sönmüş bir yıldız haline gelecek.

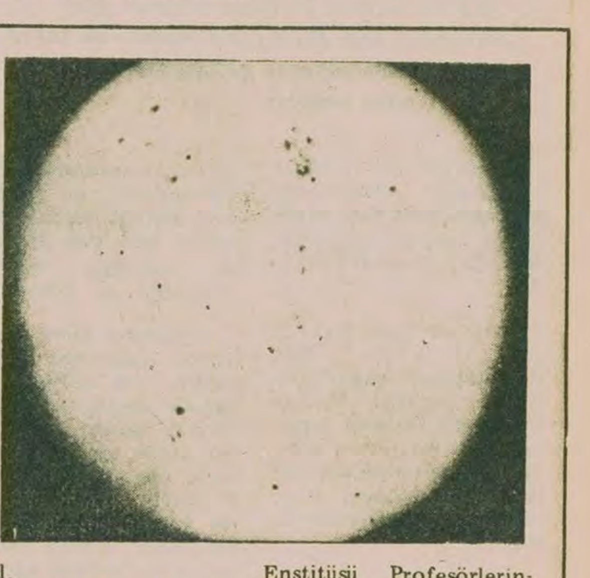
Amerikalı bilim adamları Dr. John Eddy ve Aram Boornazian, bu sonuca, Amerikan Deniz Kuvvetleri Rasathanesinde 1846'dan beri, İngiltere'deki ünlü Greenwich gözlemevinde ise 1836'dan bu yana yapılan gözlemlere dayanarak vardıklarını açıkladılar.

Yapılan bilimsel hesaplar güneşin çapının her yüzyıl yaklaşık 2 ark saniye küçüldüğünü ortaya koydu. Bu ise, güneşin 100 bin yıllık ömrü kaldığı anlamına gelmekte.

Bilim adamlarının verdikleri bilgilere göre, güneşin genişlemesi ya da küçülmesi, dünyanın iklimi üzerinde son derece etkili olmakta.

OKYANUSLAR BİLE DONAR

Bilginlere göre, güneşin dünyaya yolladığı ısı miktarında sadece yüzde 3 oranında bir azalma meydana gelse, dünyadaki okyanuslar bile donar. Bu derece soğuk bir atmosferde yaşamak ise insanlar için mümkün değil.

Ancak Eddy-Boornazian teorisi bazı bilim adamları tarafından eleştirilmekte. Eleştiri yöneltenbilim adamları 1900'den önce uzay hakkında toplanmış olan bilgilerde "ciddi yanlışlıklar" bulunabileceğini söylüyorlar. Bu görüşü destekler nitelikte bir rapor yayınlayan Massachusetts Teknoloji Enstitüsü Profesörlerinden Dr. İrwin Shapiro ise son yapılan gözlemlerin güneşin çapında çok küçük değişiklikler olduğunu ortaya koyduğunu belirtti. Dr. Shapiro'ya göre, güneşin çapındaki küçülme yüzyılda 2 ark değil sadece 0.3 arktır ve dolayısıyla güneşin ölümüne daha çok zaman vardır.

GÜNDEM dışı

KÖK SÖKTÜRDÜ

TV'deki basın toplantısına "Başbuğ" Türkeş'in çıkması, TRT Haber Dairesi Başkanı Muammer Yaşar'a kök söktürdü.

Program başlamadan Muammer Yaşar, Türkeş'in yanına geldi, uzun uzadıya nasıl konuşması, nereye bakması gerektiğini anlattı. Türkeş ise o sırada stüdyoda dolaşmak isteyen komandolarını dışarı çıkarmaya çalışan Ercan San'ı izliyor.

Bu yüzden Muammer Yaşar bir daha anlattı, üçüncü defa anlatmaya koyuldu.

Ama sonunda pes etti, oturuma katılanlara doğru dönüp, "Ne yapayım. Bu kadar olabiliyor ancak" gibisinden bir bakış fırlatıp Türkeş'in yanından uzaklaştı.

Kapıdan çıkarken de derin bir "ohh" çektiği duyuldu.

Bir parlak fikirli daha...

Geçenlerde bu sütunlarda Hergün gazetesinde çıkan bir yazıdan söz etmiştik. Günerkan Aydoğmuş'un yazdığı yazıda "parlak" bir fikir ileri sürülüyor ve Türkiye'nin petrol sorununu da çok kolayca çözebileceği söyleniyordu. Buna göre Türkiye Kerkük'ü alırsa sorun kendiliğinden çözülecekti. Üstelik uluslararası şartlar da çok "müsaitti".

Parlak fikır sadece Hergün'den çıkmıyor. Geçenlerde Tercüman gazetesi yazarlarından Ergun Göze bu parlak fikri daha da geliştirdi. Göze'ye göre "İran-Irak ihtilafı Türkiye'ye bir rahmet kapısı açabilirdi.

" Kerkük meselesi bu kargaşalıkta "Türkiye'nin lehine halledilebilirdi." Göze'ye göre "Türkiye bu şerefli ameliyyeyi" bölgede huzuru bozmadan, dengeyi kaybetmeden yapabilirdi. Ama, bunun için de Allah Türkiye'ye bunu başaracak bir dışişleri nasip etmedi.

Ancak bize göre iş sadece başımıza iyi bir Dışişleri Bakanlığı nasip etmesi için dua etmekle kalırsa olmaz. Bir de Göze'nin bütün inanıyla bir İran-Irak savaşı çıkması için dua etmesi gerekmeyecek mi?

Kaç sayılır?

İki sporsever konuşuyordu:

—Biliyor musun Fenerbahçe niye "Banker Kastelli"'nin ilanıyla sahaya çıkıyor?

—Herhalde, en yüksek parayı o veriyordur ilan için.

—Yok canım..

—Peki neden?

—Attığı her gol 1.5 gol sayılıyormuş.

—O nereden çıktı?

—Banker Kastelli yüzde 50'ye kadar faiz veriyor ya...

Kerkük mü bisiklet pedalı mı

Petrol sıkıntısından kurtulmak için bir öneri Kerkük'ü işgal edip petrol kuyularının başına oturmamız. Bu "parlak" fikre karşı bizim de aklımıza "parlak" bir fikir geldi. Yukardaki fotoğrafta Amerika'da Elizabeth Holmes adlı küçuk bir kızın başarısı görülüyor. Küçük Elizabeth bisikletinden yararlanarak elektrik üretmeyi başarmış ve bu sayede evindeki televizyonu bile çalıştırıyormuş. Bizim Hergün gazetesine ve Ergun Göze'ye karşı önerimiz şu; bırakın Kerkük'ü geçin bisiklet pedallarının başına. Çevirin, çevirin... Bir keban kadar elektrik üretirseniz petrole de bu kadar ihtiyaç kalmaz belki.

İşsizlere iş bulundu

Batı Almanya'da yaşayan Werner Schmidt dünyanın en büyük bulmacasını hazırlamış. Bulmaca 15 metre uzunluğundaymış. 21417 soru ve 43500 kareden oluşuyormuş. Schmidt bulmacayı hazırlamak için çok uğraşmış. Ya bir de çözecekler... Herhalde haftalarca uğraşmaları gerekecek. İşsizliğin gittikçe arttığı ülkemizde vatandaşı oyalamak için Schmidt'in buluşu bizim yöneticilere de yararlı olabilir. Üstelik işin sonunda bir de gazetelere geçip meşhur olmak var. Dünyada futbol maçlarından umut bekleyen yöneticileri hatırladıkça insan niye olmasın diye soruyor ister istemez.

YURT HABERLERİ

Giresunlu fındık işçileri Aydınlık muhabirine dertlerini anlatıyor. (Fotoğraf: AYDINLIK)

Fiskobirlik işçi çıkarmaya hazırlanıyor

GİRESUN (ÖZEL)

Giresun Fiskobirlik'te son günlerde işçi atılacağı söylentileri yoğunluk kazandı. Özellikle Genel Müdürün son zamanlarda Ankara'ya gidişinin, bu söylentilerle ilgili olduğu sanılıyor. Daha önce Çukobirlik ve Tariş'te de aynı yöntem uygulanmış, sonunda işçi atılmıştı. Fiskobirlik'te de aynı yöntemin uygulanacağı gittikçe kesinlik kazanmaya başladı.

DİSK'e bağlı Fındık-İş Sendikasının ise daha önce aldığı grev kararını, Fiskobirlik'ten işçi atıldığı takdirde uygulayacağı bildirildi. İşçiler bu konuda kararlı tutum alacaklarını ve işçi atıldığı zaman yasal olan grev hakkını kullanıp direneceklerini belirttiler.

Ayrıca Fiskobirlik'in içhane kesiminde çalışan işçiler fındık yok gerekçesi ile zorunlu izine ayrıldı. Konu ile ilgili görüştüğümüz çeşitli işçiler, esas nedenin onların getirdiği gerekçenin olmadığını söyleyerek içhane kesiminde çalışan işçilerden daha önce MİSK'e üye olmak için boş kağıda imza istendiğini, işçilerin imza vermemesi üzerine zorunlu izine ayırdıklarını bildirdiler.

Öte yandan MHP'lilerin de işçiler üzerinde baskı uyguladığı öğrenildi. CHP döneminde paketlemede çalışan işçiler günde 500 kilo ezme verirken, şimdi işçilerden günde 1000 kilo ezme istenmektedir. 1000 kilo ezmeyi vermeyen işçiler ise, MHP'li bilinen Paketleme Müdürü tarafından zorlanmaktadır. Paketlemede herhangi bir makina parçası kırılırsa parası zorla işçilere ödetilmekte, bu da işçiler arasında tepkiyle karşılanmaktadır.

Diğer taraftan işçilerin mart ayı aylıkları ve ikramiyeleri halen ödenmemiştir.

Ödemiş S.S. Süt Mahsülleri Üretim Kooperatifi Yönetim Kurulu toplu halde...

İşe girecek işçiden, sendikaya girmeyeceğine dair senet isteniyor

AZİZ KOÇAL (BULANCAK)

Bulancak'ta üretime yeni geçecek olan ve zengin işadamlarından Ahmet Fat'a ait Fatoğlu'nun fabrikasına çalışmak için başvuranlardan noterden tasdikli senet aranıyor.

İşyerinde çalışmak isteyen işçilerden sendika kurmayacaklarına, çalıştıkları müddetle greve gitmeyeceklerine, asgari ücretten maaşlarını alacaklarına ve fazla ücret talebinde bulunmayacaklarına dair noterden tasdikli senet istenmektedir. Hatta işveren, iş istemek için gelenlerin bazılarına, "Sen biraz uyanık birisine benziyorsun, sen bana yaramazsın" diyerek işçilerin tiplerine göre karar vermektedir.

Alış fiyatı 16 liraya yükseltildi ama...

SÜT ÜRETİCİSİ YİNE ZARARDA!

İZMİR (ÖZEL)

Yem fiyatlarında yaklaşık yüzde 300 civarındaki artışla birlikte, 16 liraya alınmaya başlanan sütün aracılar eliyle üreticiden 12-13 lira civarında kapatılması, ücreticinin sürekli zarara girmesine neden oluyor. Bu yüzden Ödemiş civarında üreticilerin büyük çoğunluğu sütçülüğü bırakıyor.

Yaklaşık 12 bin süt üreticisinin bulunduğu Ödemiş yöresinde 1979 Eylülünde 14 lira 10 kuruş olan sütün kilosu şimdi 13 lira 10 kuruşa düşmüş bulunuyor.

Üreticiler şimdiye kadar kendilerinden sütü 11-12 liraya alan aracıların, aynı sütü fabrikalara 16 liraya sattıklarını belirterek, bunu deftere işlemeden vergi kaçırdıklarını söylüyorlar.

Bu konuda görüştüğümüz Ödemiş SS Süt Müstahsili İstihsal ve Satış Kooperatifi Başkanı Ahmet Eker, kooperatif üyelerinin, bölgedeki süt üreticilerinin ancak yüzde 5'ini oluşturduğunu söyleyerek, üyelerin dışındaki üreticilerden aracıların düşük fiyatla süt topladıklarını belirtti. Eker ayrıca sütün resmi alış fiyatının 16 liraya yükseltilmiş olmasına rağmen, devlet kontrolünde olmadığından bu fiyatın da altında alındığını bildirerek, şunları söyledi: "Eğer sütçüler birleşmezse, yakın bir gelecekte sütçülük ölecektir. Bugün 15 kilo süt veren bir ineğin sadece yem parası 220 lira tutuyor, 15 kilo sütün ise 12 liradan alındığını düşünürsek 180 lira yapar. Yani üretici günde sadece bir ineğinden 40 lira zarara giriyor. Böyle giderse üreticinin büyük çoğunluğu sütçülüğü bırakacak."

Artık süt ineklerinin pazarlarda satışa çıktığına değinen Ahmet Eker, Ödemiş bölgesindeki süt üreticilerini kooperatifinçatısı altında toplamaya ve aracıya boyun eğmemeye çağırdı. Eker, ayrıca devletin süt alış fiyatlarını, tüketiciyi etkilemeden 25 liraya çıkarmasının sütçülüğü yaşatmak için zorunlu olduğunu savundu.

Bir ineğin gunluk yem masrafı 220 lira, buna karşılık sütten elde edilen gelir 180 lirayı bile zor buluyor.

Zıraat Mühendisleri Odasının "Tarımda Yoğunlaşma ve Kooperatifçilik" paneli yapılıyor

ANKARA (ÖZEL)

Ziraat Mühendisleri Odası ve Türkiye Zirai Ekonomi Derneği tarafından düzenlenen, "Tarımda, Tarım Sanayisinde Yoğunlaşma ve Kooperatifler" konulu panel yapılıyor.

Panele, Prof. Dr. Ziya Gökalp Mülayim, Nabi Dinçer, Yalçın Doğaner, Murat Karayalçın, Dr. Duran Taraklı ve Dr. Kaptan Kaptangil konuşmacı olarak katılıyor.

IGD'liler İzmir'de bir mimarı ölümle tehdit ederek okula girmesini engellediler

İZMİR (ÖZEL)

İzmir'de Ege Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinde bir grup İGD'li istemedikleri kişileri ölümle tehdit ederek okula sokmamaya çalışıyorlar.

Önceki gün GSF'ye gelen Mimar Ergun Yulu, okul içinde Mehmet Bilgen, Ümit Bakış ve Macit Sonkan adlı İGD'liler tarafından ölümle tehdit edildi.

Öğlen tatilinde GSF'den mezun olanların katılacağı mezuniyet [illegible] giden Mimar Ergun[illegible]nun yanına yanaşan [illegible]liler, "Bu okula girmeyeceksin, girersen çok fena benzetir, [illegible]. Bir buçuk dakika içinde okulu terketmezsen fena olur" şeklinde tehdit ettiler.

Ergun Yulu'nun yanındaki iki arkadaşının da şahit olduğu bu tehdit üzerine olay Mimarlar Odası İzmir Şubesine iletildi. Mimarlar Odası Mimar Yulu'nun dilekçeyle başvurusu üzerine okuldaki bu tür davranışları engellemesi için GSF Dekanlığına durumu iletti.

Alman makamları, MHP yanlısı derneğin toplantısına salon vermedi

● Alman yetkililer örgütün toplantılarını "Kültür Gecesi, Folklor Gecesi" gibi isimlerle lanse ettiklerini aslında ise faşist propaganda yaparak çatışmaları kışkırttığını belirtti

MHP'lilerin daha önce Almanya'da "Kültür Gecesi" adı altında düzenledikleri faşist gösterilerden biri

FRANKFURT (ÖZEL)

Alman makamları, MHP'nin yurt dışı örgütü bir derneğin yapacağı toplantı için salon vermedi.

MHP'nin yurt dışı örgütü ADÜTDF'e (Türk Federasyonu) bağlı Türk Kültür Derneği, Frankfurt'ta 12 Nisanda yapacağı bir toplantı için, 20 Ocak tarihinde Alman makamlarına başvurarak salon kiralamak istedi.

Ancak, Frankfurt kenti salon idaresı yetkilileri, sözkonusu örgütün bütün toplantılarını "Kültür gecesi, folklor gecesi" gibi isimlerle lanse ettiği halde, faşist propaganda yaptığını ve Türkiyeliler arasında kargaşalık ve çatışma kışkırttığını belirterek salonun kullanılmasına izin vermedi. Frankfurtlu yetkililer, sözkonusu toplantıya katılacaklar arasında, gerek Türkiye'de ve gerekse yurt dışında anarşiye karışmış pek çok komando olacağını tahmin ettiklerini de söylediler.

Frankfurt kenti salon idaresi yetkilileri, MHP yanlısı Türk Kültür Derneğinin mahkemeye başvurarak salonu almak için karar çıkarması halinde bile, Frankfurt'taki Sosyal Demokrat Partisi yetkilileri ve Alman Sendikalar Birliği yöneticileri ile birlikte karara itiraz edeceklerini ve kargaşalık yaratan çatışma peşinde koşan örgütlere salon vermeyeceklerini ifade ettiler.

Bilindiği gibi, MHP yanlılarının yine aynı kisveler altında yapmak istediği toplantılar, daha önce de Alman makamları tarafından yasaklanmış, bu toplantılar için salon verilmemişti.

Arap ülkeleri Türkiye'den çiçek almak istiyor

● Havaların soğuk gitmesi yüzünden bu ihracat kapısı da kapandı

ANKARA (AA)

İstanbul Ticaret Odası Yağlı Tohumlar ve Bahçe Kültürleri Meslek Komitesi Başkanı Cavit Artok Arap ülkelerinin Türkiye'den çiçek almak istediklerini, ancak soğuk havalar nedeniyle çiçek üretiminin yetersiz olduğunu açıkladı.

Cavit Artok, çiçek üretim dalının desteklenmesi halinde Türkiye'nin çiçek ihracatı yapan sayılı ülkelerden biri haline geleceğini belirterek şöyle konuştu:

"Bugün ülkemizde her tür çiçek yetiştir[il]mektedir. Pazarlama sorunu yüzünden üretimden satışa kadar olan safhada yüzde 20-30 oranında fire vermektedir. Bunu önlemek, satış merkezi ve depolama tesisleri kurmak üzere bir arsa alındı, ancak hiç bir yerden kredi sağlayamıyoruz. Ayrıca belediye de bu konuda bize yardımcı olmuyor."

Arap ülkelerinden çiçek talebi geldiğini de sözlerine ekleyen Artok, bu ülkelerin alacakları çiçeklere karşılık üç aylık peşin parayı döviz olarak yatırmak istediklerini de belirtti. Artok, "Çiçek ihracatı için bazı sorunlarımızın çözülmesi gerekli. Bu kış çok zor şartlarda kaldık. Yakıt yokluğu, seralarda kullanılan naylonun bulunmaması damızlık mal üretimini olumsuz yönde etkiledi. Özellikle, tohum, soğan ve fide konusunda ancak iç piyasaya cevap verebilecek durumdayız" şeklinde konuştu.

KURBAĞA BACAĞI VE SALYANGOZ İHRACI

Öte yandan, çeşitli dış ülkelere ihraç edilen kurbağa bacağı, salyongoz eti ve salyangoz kabuğundan bir yılda ülkemize 40 milyon 273 bin liralık döviz girdiği bildirildi. İlgililer, bu yıl en fazla Fransa'nın 235 bin 289 kilo salyangoz eti, salyangoz kabuğu ve kurbağa bacağı satın aldığını belirttiler.

ASLANTAŞ BARAJI ZAMANINDA BİTİRİLSE İDİ

Adana'daki sel felaketi önlenebilirdi

■ 1974'de tamamlanması gereken baraj hâlâ yarım duruyor.

HABER MERKEZİ

BAŞBAKAN Süleyman Demirel Adana'da felaketzede yurttaşlara hitaben yaptığı konuşmada, yapımı daha önce planlanan Aslantaş barajının zamanında yapılmamasının felaketin bu boyutlara ulaşmasına neden olduğunu söyledi.

Geçtiğimiz ay yağan şiddetli yağmurlar sonucu Seyhan barajı taşmış ve çok sayıda yurttaşın hayatını kaybetmesine ve büyük ölçüde zarara sebep olmuştu.

Aslantaş barajının yapımına 1969 yılında başlanmış ve 1974 yılında bitmesi planlanmıştı. 85 bin kilovat gücünde elektrik üretecek olan Aslantaş barajının yapımı Demirel ve Ecevit hükümetleri dönemlerinde sürekli olarak geciktirildi. 1979'da uygulanmaya başlanan Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı, barajın bitiş tarihini 1981 yılına erteledi. Aynı yıl Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından hazırlanan planda ise Aslantaş barajının 1982 yılında biteceği belirtiliyor.

Aslantaş barajı planlanan zamanda tamamlanmış olsa idi, Seyhan barajına gelen su miktarı kontrol altına alınmış olacağından, sel suları barajın su taşıma hacmini aşmayacak ve büyük felaket önlenmiş olacaktı.

ÖTEKİ BARAJLAR

Geçtiğimiz yıllarda yapımı planlanan ve temeli atılan barajlardan hiç biri ilk planlanan süre içinde tamamlanmadı.

1967'de temeli atılan ve 1972'de biteceği bildirilen Oymapınar barajının bitiş tarihi on yıllık bir erteleme ile 1982'ye atıldı. 1979'da biteceği söylenen Köklüce barajı 1982'ye atıldı. Bu barajların bitiş tarihlerinin çok daha ileri yıllara atılması bekleniyor. Hidroelektrik barajların yapımında on yıllara varan bu gecikmeler Adana'da olduğu gibi büyük sel felaketlerinin önlenmesini olanaksız hale getirmesi yanında bugün yaşanan elektrik sıkıntılarının da sürüp gitmesine yol açıyor.

Çukurova seller altında kalınca ülkenin turfanda sebzelerini üreten bu tarım merkezi yurda sebze gönderemedi ve bütün ülkede sebze fiyatları yükseldi. Ankara'da bir kilo patlıcan 800 liraya satılıyor.

Sel yüzünden turfanda sebze fiyatları arttı

İSTANBUL (AA)

AKDENİZ Bölgesinde meydana gelen sel baskınlarının İstanbul'da turfanda sebze fiyatlarının artmasına yol açtığı bildirildi.

İstanbul Ticaret Odası Yaş Meyve ve Sebze Komitesi Başkanı Şerafettin Altınkaynak, Güney illerindeki sellerin, turfanda yaş meyve ve sebze ekili alanlarda 50 milyon liralık zarara neden olduğunu belirterek şöyle dedi:

''Antalya, Gazipaşa ve Alanya çevresinden yapılan salatalık, domates, biber, fasulye ve bezelye nakli durmuştur. Öteki illerden getirilenler de yeterli olmayınca, kentimizde 40 liradan satılan turfanda domates 65-70 liraya, salatalığın tanesi 40 liraya, baklanın kilosu 50 ve arakanın kilosu ise 60-65 liraya ulaşmıştır. Sel baskınları yüzünden tahrip olan seraların onarımı ve yeniden ekim yapılabilmesi için üç aylık bir süreye ihtiyaç vardır. Bu nedenle sebze fiyatları bir süre daha şimdiki yüksek seviyesini koruyacaktır.''

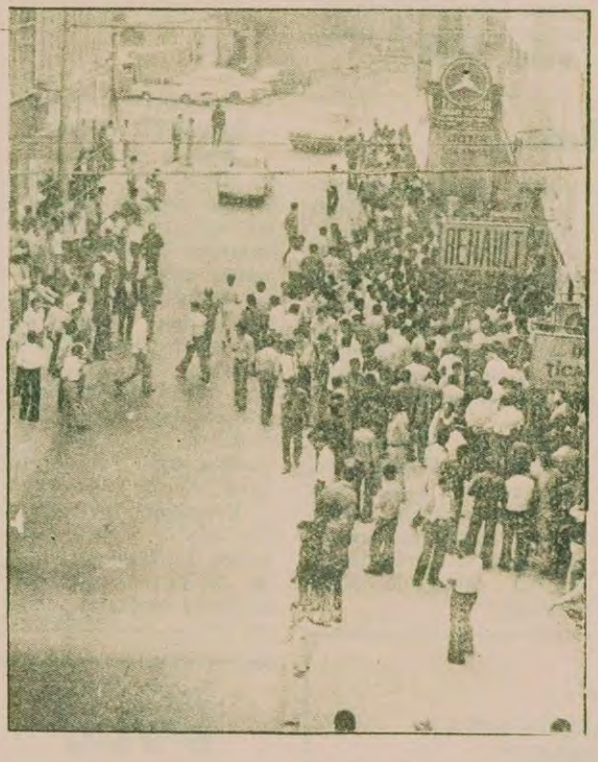
Her ay daha fazla insan iş arıyor. Ancak iş alanları sürekli azalıyor

İşsizlik artıyor

BİR UMUT:

İnsanlar iş istiyorlar. Oysa hükümetler üretimi ve yatırımları artırmak, yeni iş alanları açmak konusunda gerekeni yapmıyorlar. Sonuç: İş kapılarında yüzlerinde ''acaba'' diyen ifadeleriyle binlerce insan...

İŞ KUYRUKLARI:

Kuyruklar ülkesinde bu da iş kuyruğu. Ve bu kuyruğa katılan insan sayısı her gün, her ay, her yıl daha fazla artıyor. Artık bu kuyruklara çare bulmanın zamanı geldi de geçiyor bile...

İŞSİZLİĞİN AYNASI: KAHVELER

Diyarbakır'da bir kahve. Tıklım tıklım dolu. Bu insanların büyük çoğunluğu iş bekliyor. İşsizlik arttıkça da kahvelerde bekleyen insan sayısı artıyor.

Türkiye Halk Birliği'nin 13. Kongresi Stockholm sokaklarında oynanan halk oyunlarıyla kapandı. Davullar zurnalar çalıyor, folklorcular horon tepiyorlar.

Stockholm Türkiye Halk Birliğinin 13.Kongresi coşkulu geçti

ABDULLAH GÜRGÜN

STOCKHOLM Türkiye Halk Birliğinin 13. Olağan Kongresi 107 faal üyenin ve 100'ün üzerinde konuğun ve dernek temsilcisinin katıldığı mücadeleci bir hava içinde geçti. İstiklal Marşının okunmasıyla başlayan kongreye çok sayıda Türk ve yabancı konuk katıldı.

Botkyrka-Huddinge Türk Derneği Başkanı Bekir Kulbay, Botkyrka Türk Sosyal Demokratlar Derneği Başkanı Rahim Kulbay, Huddinge Türk Kültür Derneği Başkanı Osman Tok, Fria Pro Tiyatrosu Başkanı Stefan Böhm ve CİS üyesi İsveç'teki İranlı Öğrenciler Federasyonu, Södra-Jerva Kadınlar Cephesi, SKP (İsveç Komünist Partisi), Kızıl Gençlik Örgütü temsilcileri örgütlerinin kongreye gönderdikleri mesajları okuyarak dayanışma gösterdiler.

Ayrıca HBF (Avrupa Türkiye Halk Birlikleri Federasyonu), Malmö Türk Dayanışma Derneği, Lund Türk Derneği, Stockholm Belediyesi Göçmen Dairesi adına Christina Palm da birer mesaj göndererek kongreye başarı dilediler ve dayanışma gösterdiler.

KONUŞMALAR

Kongrede konuşan Başkan Özer Yavuz Kongrenin dünyada ve İsveç'te karmaşanın hüküm sürdüğü şartlarda yapıldığına dikkati çekerek, Halk Birliğinin TKP'nin İsveç'teki tuzak örgütü İSTİB'e karşı verdiği mücadeleyi anlattı. Halk Birliğinin TKP ve MHP'nin İsveç'teki bölücü ve karıştırıcı çabalarına karşı mücadeleyi sürdürdüğünü, Sovyetler Birliği'nin İsveç üzerindeki hegemonyacı emellerine şiddetle karşı çıkıldığını belirtti.

Seçimi sevilen bir halk önderi olan Süleyman Demirok kazandı. Demirok gazetemize verdiği kısa bir demeçte, İsveç Türk İşçi Federasyonu yönetiminin Halk Birliğine karşı aldığı düşmanca tutumu eleştirerek, yeni yönetimin Türk İşçi Dernekleri arasında birleştirici bir çalışma yürüteceğini açıkladı.

HIZLA DEĞİŞEN DÜNYA

Dünyamızın hızla değişmesine de değinen Süleyman Demirok kongrenin yeni çarlara karşı mücadele bayrağının daha da yükseklere kaldırıldığı tarihi bir gün olduğunu, yeni Yönetim Kurulunun bölgedeki Sovyet hegemonyacılığına karşı İskandinavya Barış Cephesinin kurulmasına katkıda bulunmak üzere de çalışacağını açıkladı.

KARARLAR

Stockholm Türkiye Halk Birliğinin 13. Kongresinde bir dizi önemli karar alındı. Bu kararlarda İsveç hükümetinin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına tek yanlı uyguladığı vize zorunluluğu, Federasyon yönetiminin bir dizi derneğe karşı aldığı düşmanca tavır, Sovyetler Birliği'nin Afganistan'ı işgali protesto edildi, MHP ve TKP'nin İsveç'teki bölücü faaliyetlerine karşı mücadelenin sürdürüleceği vurgulandı.

COŞKULU ŞENLİK

Daha sonra Rinkeby'nün pazar yerine çıkıldı. Halk Birliğinin oyun ekibi 500'ü aşan bir konuk topluluğuna yurdumuzun çeşitli yörelerinden oyunlar gösterdiler.

Alanda davullar gümbürdedi, zurnalara üflendi. Birlik beraberlik havasının verdiği coşkuyla kol kola girildi, halaylar çekildi.

Halk Birliğinin Kongresine basın büyük bir ilgi gösterdi. Stockholm Radyosu Türkçe Yayın Servisi de yeni Başkan Demirok ile bir röpörtaj yaptı.

BAŞARILI KONGRE: *Türkiye Halk Birliğinin 13. Kongresi coşkulu geçti. Çok sayıda Türk ve yabancı konuk katıldı.*

Taşköprü Kömür Ocaklarında «modern kölelik...»

İşçiler direnerek müteahhitleri aradan çıkardılar

Birinin elinde motor, birinin elinde balta, ''İşte sabahtan akşama bu yamacın yüzlerinde uğraşıp duruyoruz'' diyor, Seydi (önde)

Yanmış bir ocak, sökülmeye hazırlanıyor.

RÖPORTAJ: ŞADİ ÇAĞLAYAN-ANTALYA

DERTLİ insanın, derdini anlatacak birini bulmaya çalışan insanın tedirginliği hemen suratına yansıyıverir. İşte yolda karşımıza çıkan insanların da suratına böyle bir ifade var. Hepsi telaşlı. İhtiyarı, genci kış dememişler, yağmur dememişler, çamur dememişler ve 30 kilometrelik yolu tepip gelmişler. Ne için mi? Konuştuk, dertlerini dinledik, evlerine gittik ve Taşköprü kömür işçilerinin sonunda zaferle biten mücadelelerini size de anlatmak istedik.

İÇLERİNDEN BİRİ: MUSTAFA AMCA

Hepsi konuşma isteğiyle dolu. İçlerinden biri, Mustafa Amca ilk sözü alıyor. Önce yaptıkları işi anlatıyor. Belli ki bizim dertleri hakkında tam bilgi sahibi olmamızı istiyor. ''Biz fidanlama sahasının temizliğini yapıp buradan çıkan odunlardan, köklerden kömür yakıyoruz'' diye başlıyor Mustafa Amca. Kömür yapmayı ''yakmak'' diye ifade ediyorlar.

Sonra İsmail, bir başka İsmail ve gene Mustafa Amca anlattı buradaki yaşayışlarını ve müteahhitlerle ilişkilerini. Ve onların adına biz size anlattıklarını özetliyoruz:

Müteahhitler, uzaklardan getirdikleri işçilere avans vererek borçlandırıyorlar. Gelen işçileri sürekli kendilerine bağlı tutmanın yolu bu. Daha sonra her eve ayrı ayrı bölümler gösteriliyor ve çoluk çocuk bütün aile, topladıkları dalı budağı ocak haline getiriyor. Bu dal budaklar daha sonra kömür haline getiriliyor ve arabalara yüklenecek şekilde müteahhitlere teslim ediliyor. Karşılığında ne mi alıyorlar? Kilo başına 3 lira. Ve müteahhitler de kendi ifadelerine göre bunu 11-12 liradan başta Adana olmak üzere büyük kentlerde satıyorlar. Ancak işçiler bu fiyata inanmıyorlar. ''Kilosu en aşağı 20 liradır'' diyorlar.

... VE MÜCADELE BAŞLIYOR

Mücadelenin niçin ve nasıl başladığını gene Mustafa Amca anlatmaya başladı:

''Düşünün, siz hesap edin. 7-8 tonluk bir ocak geceleri de çalışmak koşuluyla çoluk çocuk 45 günde çıkıyor. Gelin bir görün durumlarımızı. Bu böyle olmaz dedik, kilo başına 5 lira isteriz dedik, elinizi vicdanınıza koyun dedik, ama ne yazık ki bir sonuç alamadık. Kabul etmediler, karşı çıktılar. ''Bizi daha fazla kızdırmayın hepinizi kovarız'' dediler. İçimizden bir kısmına 4 lira vererek bizi bölmek istediler.''

''AĞASIZ, PATRONSUZ, MÜTEAHHİTSİZ ÇALIŞMAK İSTİYORUZ''

İşte böyle diyerek şehre inmişler ve Orman İşletmesine başvurmuşlar. Çok iyi karşılamış Müdür onları. ''Daha önce neredeydiniz. Bıkmadınız mı ağa, patron işini yapmaktan. Ben müteahhit falan tanımam, ben sizi tanırım. Zavallı işçilerim benim'' demiş. Şaşırmışlar. Müdürden, 1-2 gün sonra bir ekibin bölgeye gidip inceleme yaptıktan sonra işçilere ayrı bir saha verileceği sözünü de alarak ayrılmışlar Orman İşletmesinden. Çarşıda alışveriş yapıp yerlerine dönmek, bizi de götürmek istiyorlar. Yollar çamur. Araba yok. Mecburen bir taksi tutuyorlar ve 5 kişi binip gidiyoruz köylerine.

Taşköprülü kömür işçileri toplu halde işletme binasına doğru yürüyorlar.

Bir süre sonra tekrar geliyor Taşköprü işçileri ve anlatıyorlar neler olduğunu.

Müdürünün gönderdiği yetkililer sahayı inceliyorlar. ''Sizin müteahhitlere borcunuz varmış. Barışın'' diyorlar. Müteahhitlerden Kor Ali Gamber ve Fevzi Görgülü CHP lileri araya sokuyorlar. Bir hafta önce ''zavallı işçilerim'' diyenler ortalarda görünmüyorlar.

İsmail ve Mustafa Amca tekrar işletmeye gidiyorlar. İki-üç haftalık bir gidiş-gelişten sonra Bölge Şeflerinden Ahmet Bey yardımcı oluyor. ''Şartnameniz hazır. 4 liradan çalışıp borçlarınızı tammamlayın. Teminatınızı yatırdıktan sonra yeni sahanızda çalışmaya başlayabilirsiniz'' diyor. Ve işçiler uzun bir mücadeleden sonra haklarını elde edebiliyorlar.

■ Bu yılın ocak ayında Iş ve Işçi Bulma Kurumuna 27 bin 500 kişi iş istemek için basvurdu. Ancak 4 bin 500 kişilik iş talebi vardı. Ve sadece 3 bin 500 kişi işe yerleştirildi

MUHİTTİN SİRER

TÜRKIYE'de bir süreden beri işsizliğin arttığı ve büyük bir sosyal sorun olmaya doğru gittiği gözlemleniyordu. Özellikle Demirel hükümetinin son aldığı ekonomik önlemlerden sonra işsizliğin eskisine oranla daha da hızlı artmaya başladığı saptandı. Şu anda, ocak ayı sonu rakamlarına göre yalnızca İş ve İşçi Bulma Kurumuna müracaat edip de iş bulamayan işsiz sayısı 202 bine yaklaşıyor. Bütün ülke çapında ise 3 milyonu aştığı öne sürülüyor.

YETERLİ İŞ ALANI YOK

Bu yılın ocak ayında, İş ve İşçi Bulma Kurumunda iş bekleyen işsizlere 27 bin 614 kişi daha eklendi. Buna karşılık Kurumdan işyerlerinin istediği işçi sayısı ise yalnızca 4 bin 475 idi. Bu ay içinde 3 bin 621 kişi işe yerleştirilebildi. Rakamlar çok açık olarak Türkiye'de iş isteyenlerin taleplerine karşılık verebilecek oranda iş alanının bulunmadığını gösteriyor. Önümüzdeki aylarda üretim ve yatırım seviyeleri bunalımı atlatamazsa-ki atlatabileceğine dair hiç bir işaret görülmüyor-işsizliğin daha büyük boyutlara ulaşması kaçınılmaz olarak değerlendiriliyor. Nitekim işsizlik 1979'da yüzde 2.3 oranında artmıştı. 80'de ise bu rakamın daha da yükselmesi bekleniyor.

TERS ORANLI GELİŞMELER

İşsizlik ocak ayında bir önceki aya oranla yüzde 6,5, bir yıl önceki ocak ayına oranla ise yüzde 25,3'lük bir artış kaydetti. İş alanlarındaki daralma ise daha yüksek yüzdelerle ifade ediliyor. Bu yılın ocak ayında geçen yılın ocak ayına oranla yüzde 56.7 oranında daha az işçi talebediliyor.

GENÇLER İŞ İSTİYOR

İşsizliğin yoğunlaştığı kesimleri ise gençlerde askerlik çağrısı bekleyen, askerlikten yeni dönen, öğrenim gören ya da engelli olarak bekleyenler oluşturuyor. İş bekleyenlerin büyük bir kesimi 6 aydan önce iş bulamıyor. İşsiz olarak bekleyenlerin en büyük bölümü ise 20-29 yaşları arasında. İş arayanların çoğunluğunu bekarlar oluşturuyor. İşsiz olarak bekleyenlerin büyük bir çoğunluğu da ilkokul mezunu.

SOKAGA ATILAN ENERJİ:

Çöpler sokağın ortasında duruyor. Sağlığa aykırı, göz zevkine aykırı. Üstelik enerji elde etmek gibi yararlı bir konuda da kullanılabilir. Bütün sorun bu işi gündeme getirebilmekte. Geçenlerde İzmir Belediye Başkanı İhsan Alyanak'ın bu işin üzerine eğilmeye başladığını okuduk gazetelerden. Bir umut ışığı mı acaba?

Çöpten de petrol elde ediliyor

HABER MERKEZİ

ABD'de yapılan araştırmalar kömürden sonra çöpten de petrol elde edilebileceğini ortaya koydu.

Yeni enerji kaynakları üzerine yaptığı araştırmalarla tanının Occidental Petroleum şirketi uzmanları, şehir çöplerini yüksek ısı altında ayrıştırılarak sentetik petrol elde edilebileceği sonucuna vardılar. ABD Enerji Araştırma Geliştirme Dairesi ile işbirliği yapan Occidental Petroleum şirketi 1977 yılında 15 milyon dolar yatırımla bir tesis kurarak çalışmalara başlamıştı. Yapılan deneyler sonunda 200 ton çöpten 200 varil petrol üretilebileceği sonucuna varıldı. Elde edilen petrolün mazotu andırır nitelikler gösterdiği bildirildi.

Öte yandan yeni enerji kaynakları üzerinde araştırma yapan uzmanlar çöpten sonra insan ve hayvan dışkısından da petrol elde edilebileceğini belirtiyorlar. Uzmanlar yeraltında bulunan fakat petrole dönüşmemiş diğer fosil tabakalardan da petrol elde edilebileceğini bildiriyorlar.

Batur...

(Baştarafı 1. sayfada)

lanamayan Meclis Başkanı Cahit Karakaş oylamalara katılamadılar.

CHP'li parlamenterlerin ise bir güç gösterisi olarak gördükleri oylamalar öncesinde diğer partilerden parlamenterlere Batur lehine kulis yaptıkları görüldü.

CHP GRUBU

Ecevit, grupta yaptığı konuşmada CHP'nin adayı Muhsin Batur'a, CHP Grubuna ve Parlamentoya başarılar diledi. Tek aday sunulmasının grup görüşmeleri sonucunda uygun görüldüğünü, gruptaki eğilim yoklamasına Atalay, Batur ve Kayacan'ın katıldığını belirten Ecevit, en yüksek oyu Batur'un aldığını hatırlatarak, "Bu durumda sayın Muhsin Batur TBMM'de CHP Grubunun desteğiyle Cumhurbaşkanı adayı olmaktadır, kendisine başarılar dilerim" dedi. Ecevit, Gruptaki yöntem saptamasının ve aday belirlemesinin demokratik biçimde yapıldığını belirterek, bütün Grup üyelerinin TBMM'de de "Demokratik sorumluluk bilinci ile dayanışma ve birliği sürdüreceğini" söyledi.

Ecevit'in konuşması sona ererken gruba Hatay Milletvekili Malik Yılman'ın ölüm haberi geldi. Bunun üzerine Ecevit Yılman'ın partiye bağlılığını anlatan bir konuşma daha yaptı. Yılman için yapılan saygı duruşundan sonra CHP Grubu dağıldı.

AP BİLGİÇ'TE ISRARLI

Öte yandan AP de Bilgiç adaylığını sürdürüyor. Yapılan son turlarda oyunun 80'e kadar düşmesine rağmen Bilgiç'in çekilmeyeceği bildirildi.

AP Grup Başkan Vekillerinden Gıyasettin Karaca, Bilgiç'in oyunun bu kadar düşmesini, birçok AP'li milletvekilinin Doğu Tütün Piyasasının açılışı nedeniyle Ankara dışında olmasına bağladı.

Bu arada AP de Ankara dışındaki parlamenterlerini oylamalar için başkente çağırdı.

Koç Holding, Simtel'i alacaklılarına devretmek zorunda kaldı

İSTANBUL (ÖZEL)

KOÇ Holding 160 milyon lira borcunu ödeyemediği için Simtel Ticaret Şirketini alacaklılarına devretmeye mecbur kaldı. Devir işlemine imalatçı ve satış teşkilatlarıyla kendi sektöründe büyük değeri olan "Simtel Ticaret" ünvanının da dahil olduğu öğrenildi.

Gazetemizin edindiği bilgilere göre, Koç Holding'in Simtel'i elinden kaçırmasına, Simtel idarecileriyle Holding üst düzey yöneticileri arasında çıkan anlaşmazlık neden oldu. Holding üst düzey yöneticilerinin, mukaveleleri 1980 yılı sonunda sona eren Simtel idarecilerinin derhal uzaklaşmasını istemesi üzerine, Simtel idarecileri işten ayrılmak için Holding'in kendilerine olan 160 milyon lira civarındaki borcunu ödemesini istediler. Koç Holding bu borcu ödeyemeyince, Simtel'i imalatçı ve satış teşkilatları ve Simtel Ticaret ünvanıyla birlikte, uzaklaştırmak istediği idarecilere devretmeyi kabul etmek zorunda kaldı.

Devir muamelesiyle ilgili protokolün bugünlerde imzalanmış olması gerekiyor.

Ülkenin en kuvvetli grubu olduğu bilinen Koç Holding'in 160 milyon lira gibi bugünkü ölçülere göre fazla büyük olmayan bir miktarı ödeyemeyecek durumda olmasının ve Holding'in kâr açısından beşinci sıradaki en önemli şirketlerinden birini elinden kaçırmak zorunda kalmasının piyasa çevrelerinde büyük yankılar yaratacağı sanılıyor.

Bu konuda görüşüne başvurduğumuz bir ekonomist, "Bu olay Freedman teorisinin, yani 'monetarizm'in ülkemizdeki etkilerinden biri olarak değerlendirilebilir" dedi.

Hilvan...

(Baştarafı 1. sayfada)

bombalanması olayında ölen 64 yaşındaki yurttaşın adının Muzaffer Fevzioğlu olduğu ve hastanede can verdiği bildirildi. Olayla ilgili soruşturma sürdürülüyor.

Öte yandan Trabzon'un Vakfıkebir ilçesine bağlı Beşikdüzü bucağındaki Akbank şubesine patlayıcı madde atıldı. Patlamada hasar meydana gelirken ölen ya da yaralanan olmadı.

ADANA'DA

Adana Cezaevinde çıkan olayda Özcan Ocak adlı sol görüşlü bir mahkum komandoların bulunduğu bir koğuştan ateş açılması sonucu yaralandı. Sağ görüşlü tutuklu ve mahkumların önce slogan atmaya başladıkları ve daha sonra da sağ görüşlü tutukluların bulunduğu koğuşta yatakların yakılması sonucu güvenlik kuvvetlerinin olaya bir süre müdahale edemedikleri bildirildi. Ancak daha sonra damdan içeri giren güvenlik kuvvetleri mahkumları etkisiz hale getirdiler.

Öte yandan Ceyhan ilçesindeki kapalı cezaevinde meydana gelen olayda henüz kimlikleri açıklanmayan 3 gardiyan, tutuklu ve mahkumlar tarafından rehin alındı. Bu arada 105 tutuklu ve mahkumun kendilerine yapılan baskıların kaldırılması için eylemi gerçekleştirdikleri bildirildi.

KONYA'DA

Konya'da kimlikleri belirlenemeyen 3 kişi Devlet Hastanesi Hariciye Servisi Şefi Doktor Kadir Sütçü'ye ait otoyu ve doktorun bin lirasını alarak kaçtılar. Yetkililer kimliği belirlenemeyen kişilerin arandığını belirttiler.

DİYARBAKIR'DA

Diyarbakır'da bir süre önce öldürülen polis memuru Muharrem Aldemir'in katil zanlısı olarak aranan M.Sıddık Yaz, kendisini aynı olaydan polise ihbar ettiği gerekçesiyle Şaban Uslu adlı bir kişinin evini kurşun yağmuruna tuttu. Olayda ev sahibi Şaban Uslu yaralandı. Emniyet Müdürlüğü yetkilileri sanık Sıddık Yaz'ın soruşturmasının sürdüğünü ve aranmasına başlandığını belirttiler.

ANKARA'DA

Ankara Küçükesat Bardacık Sokaktaki bir eve patlayıcı madde attığı belirtilen Gazi Eğitim Enstitüsü öğrencisi Mustafa Aslan güvenlik kuvvetlerince yakalandı. Bu arada Abidinpaşa Kartaltepe Taşocakları altında oturan Ali Maşalı'nın evine patlayıcı madde atıldı. Patlamada evin camları kırıldı.

ESKİŞEHİR'DE

Eskişehir'de Porsuk spor Gençlik lokaline MHP'li iki komando silahlı baskın düzenledi. Olayda Mehmet Çamdeviren adlı işçi ağır yaralanarak hastaneye kaldırıldı. Yakalanan iki komando ile lokal sahibi İbrahim Döver gözaltına alındı. Gençlik lokali üç ay süreyle kapatıldı. Porsukspor Gençlik Lokali daha önce iki kez bombalanmıştı.

İran'ın...

(Baştarafı 1. sayfada)

kiye sınırını geçtiler. Ancak, İran uçaklarının topraklarımızı bombaladığı yolundaki haberlerin doğru olmadığı bildirildi.

Dışişlerine yakın kaynaklar, İran uçaklarının sınırı geçmesinin kasti bir davranış olmadığını belirterek, bu aşamada bir protestonun sözkonusu olmadığını söylediler. Aynı kaynaklar, olayın bir daha tekrarlanmaması amacıyla İran yetkililerinin dikkatinin çekildiğini de kaydettiler.

Bu arada, İran Dışişleri Bakanı Sadık Kutbzade'nin "Türkiye'nin İran'a karşı ABD'nin uyguladığı ticari ambargoya katılmaması" yolundaki önerisinin Dışişleri Bakanlığınca değerlendirildiği öğrenildi. Diplomatik kaynaklar, Türkiye'nin bu konudaki resmi tutumunu ortaya koymamasına rağmen bu ambargoya katılmasının beklenmediğini ifade ediyorlar

Bombacı...

(Baştarafı 1. sayfada)

sine teslim oldu.

Birbuçuk yıla yakın bir zamandır kaçak olan Vatan Mühendislik Yüksek Okulu öğrencisi Ali Oğuzhan Cengiz 15 Ekim 1978 günü polisle çatışma sonucu üzerinde bombalar ve bombalanacak yerlerin adresleri ile birlikte yakalanmıştı.

Yakalandıktan 18 gün sonra İstanbul Sağmalcılar Cezaevinden diğer komandolarla birlikte kaçan Oğuzhan Cengiz hakkında şu suçlardan dava açılmıştı: 27 Temmuz 1977'de Beyazıt'ta Bergama otelinde Yugoslav turistin öldürülmesi, 29 Temmuz 1977'de aynı otelde soygun girişimi, 6 Mart 1978'de Galatasaray Mühendislik Yüksek Okulunun bombalanması, 2 Ekim 1978'de Vatan Caddesinde Nevzat Koçoğlu adlı bir kişiyi öldürme girişimi, 10 Ekim 1978'de de faili belli olmayacak şekilde adam öldürmek.

Semerin otu

(Baştarafı 8. Sayfada)

Biz programı Sivas'ın Divriği ilçesinde mahalle halkından kişilerle izliyorduk. Bir soru daha sorulunca yanakları kurbağa gibi şişti, gözleri kısıldı, ağzı gözlerine yaklaştı. Bizlerle birlikte izleyenlerden biri, bir halk deyişiyle nitelendirdi bu durumu:

–Semerin otunu yiyor!

Çağrılı gazetelerden Demokrat, "Türkeş ile aynı masaya oturmayız" diyerek basın toplantısına katılmayı reddetmiş. Ötekiler oturdular da ne kaybettiler? Bilakis, sordukları sorularla "Barış meleği" pozundaki Türkeş'in maskesini indirip seyreden milyonların gönlünü kazandılar. Durmadan Türkeş'e çanak tutmaya çalışan gazeteci teşhir oldu, nefret topladı. Ya siz katılmamakla ne kazandınız? Oraya gidip Türkeş'i ikna etmeyecektiniz ki? Halkı ikna edecektiniz. Hem böyle bir demokrasi görevinden kaçtınız hem de bir sürü "demokratça" sözlerle izah etmeye çalıştınız.

Sanırım sandalyeniz orada boş durdukça, bizim gibi bütün izleyenler de "yazık" dedi.

Petkim-İş Genel Kurulu anti-demokratik baskılar altında geçti

ANKARA (ÖZEL)

GEÇTİĞİMİZ hafta sonu sonuçlanan ve Mustafa Karadayı Başkanlığında TKP yanlılarının yeniden yönetime geldiği Petkim-İş Sendikası Genel Kurulunun anti-demokratik baskılar altında yapıldığı ve baskıları protesto eden 20 kadar delegenin Genel Kurulu terkettiği belirtiliyor.

Genel Kurulda muhalefet adına söz alan 8 konuşmacının söz haklarının 5 dakika ile kısıtlanması üzerine muhalefet delegeleri ilk konuşmadan sonra topluca salondan ayrıldılar.

Genel Kurulun girişinde topluca duran ve işçilikle ilgisi olmayan bazı İGD'li görevliler muhalefet delegesini salondan çıkarken tehdit ettiler ve "Ya bu kararları kabul edersiniz, ya da çeker gidersiniz" dediler.

Muhalefet adına konuşan İzmir delegesi Erdinç Tekeli, İzmir Aliağa'daki bazı MHP'lilerin eski yönetim tarafından görevden alındığını yeni yönetimin bunların üyeliklerini iade etmesi üzerine bu kişilerin işçiler üzerindeki baskı ve zorbalıklarını sürdürdüğünü açıkladı.

Bu arada Genel Kurulda bazı delege sahtekarlıklarının yapıldığı Mersin'den 14 yerine 4 delege getirildiği Ankara'nın ise ancak 1 delegeliği olduğu ancak 7 delege ile temsil edildiği bildiriliyor.

Tahtakale...

(Baştarafı 1. sayfada)

Sıkıyönetim Yasasının 61. maddesi ileri sürülerek yapılan sürgünlerin, daha ziyade poliste kayıdı bulunan memurları kapsadığı öne sürülüyor. Tahtakale Santralinde çalışan memurların yüzde 80'i öğrencilerden oluşuyor. Okullarda çıkan olaylar sırasında suçlu suçsuz ayırımı yapılmadan bütün öğrencilerin Emniyete götürülerek fişlenmesi nedeniyle Tahtakale'de çalışan memurların çoğunun poliste kaydı bulunuyor. Telefon hizmetlisi olarak başka yerlere sürgün edilen memurlara, tayin kararı zorla tebellüğ ediliyor. Tebellüğ etmeyen memurlar ise istifa etmiş sayılıyor. Baskılara rağmen santral memurlarının tayin kararını imzalamadıkları bildiriliyor.

Santral memurları, sürgünlerin asıl nedeninin kötü çalışma koşullarına ve haksızlıklara karşı santral memurları arasında gelişen mücadeleyi kırmak olduğunu belirtiyorlar.

Evleri sular altında kalan Yeniköylüler çadırlarda kalıyor. Ancak hükümet oturulamaz durumdaki 46 hane için sadece 15 çadır gönderdi.
(Fotoğraf: Hasan YILDIZ)

Fırat taşınca, Yeniköy'de 46 hane sokakta kaldı

ERZİNCAN (ÖZEL)

YAĞIŞLAR nedeniyle yükselen Fırat, Erzincan'ın bazı köylerinde büyük zararlara yol açtı. Fırat kıyısında bulunan Yeniköy'ün 46 hanesi sular altında kaldı. Diğer yandan Mahmutlu, Sami Efendi Çiftliği, Kara Diğin, Büyük Kadahan, Küçük Kadahan, Altın Başak, Mertekli ve Eski Şıhlı köyleri de sel ve yağışlar yüzünden aynı tehlike ile karşı karşıya bulunuyor.

Evleri sel altında kalan Yeniköylü felaketzedelerden Ali Balaban 1968'de de sular altında kaldıklarını anlatarak, "Defalarca Valiliğe, İmar İskan Müdürlüğüne başvurduğumuz halde kimse sorunlarımızla zerre kadar ilgilenmedi. Verdikleri sadece 15 adet çadır. Halbuki 46 hane sular altında" dedi. Mal ve can güvenlikleri bulunmayan köylüler hayvanlarının da telef olduğunu anlatarak salgın hastalık tehlikesine karşı hükümetin tedbir almasını istedi.

Köylüler hükümet yetkililerine seslendiklerini belirterek, "Yapmayın, etmeyin. Milleti yakmayın. Hükümet seçim zamanlarında radyo, televizyondan millet, halk diye naralar atmasın" dediler.

Sel sularının evini basmasıyla düşüp kolu çıkan Makbule Korkmaz da, "Aç susuzuz. Kolum çıktı, herhangi bir tedavi görmedim, bizi arayan soran yok" dedi.

"KÖYÜMÜZ AFETLİ VE RAPORLU"

Erzincan'ın Yeniköy halkından Hüseyin Akyol da, incelemelerde bulunmak üzere köye giden TİKP Erzincan İl Yönetim Kurulu üyesi Hasan Yıldız'a köyün 1968'den beri sel bölgesinde kaldığını anlatarak şöyle dedi:

"1968'den bu yana köyümüz afetli ve raporludur. Buna rağmen bugünkü felakette herhangi bir yardım yapılmadı. 46 hanenin sular altında kalmasının sorumlularından biri de İl İmar Müdürüdür. Büyük mal kaybına uğradık, arazimiz hep sular altında."

TİKP Erzincan İl Yönetim Kurulu üyesi Hasan Yıldız gazetemize yaptığı açıklamada da, "Hükümetin bu afet bölgesine bir an önce yardım göndermesini istiyoruz. 46 ev sular altındadır, 15 çadır gönderilmiştir. Bir an önce Yeniköy halkına çadır ve ilaç gönderilmelidir" dedi.

Türk Çelik-Sen ile MESS arasında sözleşme imzalandı

ANKARA (AA)

TÜRK Çelik-Sen Sendikası ile MESS arasında toplusözleşme imzalandı. 18 işyerini kapsayan sözleşme sonucu saat ücretlerine 30 ile 40 lira arasında zam yapıldığı, 4 ile 6 maaş tutarında ikramiye ve 35 ile 60 bin lira arasında sosyal hak verilmesinin öngörüldüğü bildiriliyor.

Sözleşmenin imzalanmasından sonra MESS Genel Başkanı Şükrü Er işyerini ücretleri ödeyemez hale getiren sözleşmelere karşı olduklarını ve grev lokavt hakkının dikkatli kullanılması gerektiğini söyledi. Türk Çelik-Sen Genel Başkanı Mustafa Karapınar ise greve bütün umutların kesildiği bir noktada başvurulacağını ve bu yola gitmek istemediklerini belirtti.

Sıkıyönetimin uzatılması için toplantılar başlıyor

SIKIYÖNETİMİN iki ay daha uzatılması konusundaki toplantılar, Başbakan Süleyman Demirel'in sıkıyönetim komutanlarıyla yapacağı ilk toplantıyla başlıyor.

Toplantıya bütün sıkıyönetim komutanlarının, yanı sıra Genelkurmay Başkanı, kuvvet komutanları, ilgili bakanlar ve kuruluşların temsilcileri de katılacak.

Sıkıyönetimin uzatılması ayrıca Milli Güvenlik Kurulunda da ele alınacak. Milli Güvenlik Kurulunun gündeminin esas maddesini bölgedeki gelişmeler, ABD-İran ve İran-Irak anlaşmazlıkları, Suriye'deki olaylar ve bunların Türkiye'de yaratabileceği sorunlar olduğu öğrenildi.

Milli Güvenlik Kurulunun sıkıyönetimin uzatılması konusunda alacağı tavsiye kararının aynı akşam yapılacak Bakanlar Kurulu toplantısında değerlendirileceği ve bu konuda hazırlanacak Başbakanlık tezkeresinin cuma günkü TBMM birleşik toplantısına sunulacağı belirtildi.

TBMM'de cuma günü yapılacak görüşmeler sonunda sıkıyönetimin mevcut illerde iki ay daha uzatılması kesin gözüküyor.

Hava Harp Okulu kayıtları başladı

ANKARA (ÖZEL)

HAVA Harp Okuluna 1980-1981 öğretim ve eğitim yılında girmek isteyen öğrenciler, aday kayıtlarını bugünden itibaren yaptırmaya başladılar.

Yetkililer, Hava Harp Okuluna öğrenci aday kayıtlarının 10 Temmuz tarihinde sona ereceğini, seçme sınavları ve öteki konularla ilgili broşür ve belgelerin, bütün lise müdürlükleri, askerlik şube başkanlıkları ile hava birlik ve müesseselerine gönderildiğini söylediler.

Sözkonusu broşür ve belgeleri temin edemeyen adaylar, (Hava Harp Okulu Kayıt-Kabul Komisyonu Başkanlığı-Yeşilyurt) adresine on lira posta pulu göndererek, broşür ve belge isteğinde bulunabilecekler.

Verilen bilgiye göre, Hava Harp Okuluna, devlet liselerinin fen kolu mezunları ile, teknik liselerin elektrik, elektronik ve motor bölümlerini bitiren öğrenciler aday kayıtlarını yaptırabilecekler. Adaylar, 19 yaşından büyük olmayacak.

Hava Harp Okuluna 1980-1981 öğretim ve eğitim yılında alınacak öğrencilerin seçme sınavları 17 Haziranda başlayacak ve 21 Temmuzda sona erecek.

TRT çalışanları Kaftancıoğlu'nun katline karşı kurumun tutumunu protesto etti

İSTANBUL (ÖZEL)

11 Nisan Cuma günü faşist cinayet şebekelerince katledilen değerli yazar, araştırmacı, İstanbul Radyosu Kültür Yayınları prodüktörlerinden Ümit Kaftancıoğlu'nun, ölümüyle ilgili olarak TRT kurumunun takındığı ilgisiz tavır protestolarla karşılanıyor.

Aralarında uzmanlar, müşavirler, program yapımcıları ve halk müziği sanatçılarının da bulunduğu çok sayıda TRT çalışanı Genel Müdür Doğan Kasaroğlu'na çektikleri telgrafla bu tutumu protesto ettiler. Telgrafta şu görüşlere yer veriliyor:

"16 yılını TRT kurumunun programlarına vermiş, doğrudan, güzelden, halktan yana yaptığı yayınları nedeniyle faşist cinayet şebekelerince yaşamına son verilmiş olan arkadaşımız Ümit Kaftancıoğlu'nun öldürülmesinden bu yana, haberlerde ölümün değerlendirilme biçimi ve hakkında yapılan TV programının yayınlatılmayışı üzüntü vericidir. TRT çalışanlarına verilen değer açısından kaygı uyandıran bu tutumun sorumluları için gereğini arz ederim."

Ümit Kaftancıoğlu'nun katledildiği gün İstanbul Televizyonu bir program hazırlamış, ancak bu program TV yöneticilerince yayına sokulmamıştı. Ayrıca cenaze töreninin yapıldığı gün de, İstanbul Radyosunda daha önce yapılması kararlaştırılmış bir özel eğlence programının iptal edilmeyişi de üzüntüyle karşılandı.

Önceki gün İstanbul Radyosunda yapılması kararlaştırılan bir anma toplantısı da, radyo yöneticilerince geçiştirilmek istendi. Bu durumu protesto eden İstanbul Radyosu çalışanları kendileri bir toplantı düzenleyerek Kaftancıoğlu'nu andılar. Toplantıda Ümit Kaftancıoğlu'nun kendi sesi yayınlandı, yaşamından kesitler verildi ve "Dönemeç" kitabından bir bölüm okundu.

Kaftancıoğlu'nun eşine "Başkent" ödülü verilecek

ANKARA (ÖZEL)

ANKARA Belediyesi "Başkent Ödülleri" 19 Nisan Cumartesi günü düzenlenecek bir törenle dağıtacak. Geçen hafta faşistlerce katledilen Ümit Kaftancıoğlu'nun ödülünü ise eşi alacak.

Ankara Belediyesince düzenlenen "Başkent Ödülleri" yarışması 5 Martta sonuçlanmış ve ödül kazananlar belirlenmişti. Faşistler tarafından katledilen yazar Ümit Kaftancıoğlu da bu yarışmada "Çocuk ve Kent" isimli öyküsü ile üçüncülük ödülü kazanmıştı.

Ankara Belediyesi cumartesi günü saat 18.00'de düzenlenen bir törenle ödülleri dağıtacak. "Başkent Ödülleri"nin dağıtılması nedeniyle Ankara Belediyesi Sanat Galerisinde bir de sergi açılıyor. Sergide yazar Ümit Kaftancıoğlu'nun anısına özel bir köşe ayrılacağı öğrenildi.

Tütün piyasası Muş'ta açıldı

MUŞ (AA)

1979 Ürünü Ekici Tütün Piyasaları Muş'ta 153, Bitlis'te 158 lira başfiyatla dün Gümrük ve Tekel Bakanı Ahmet Çakmak tarafından açıldı.

Gümrük ve Tekel Bakanı Ahmet Çakmak, Doğu Anadolu bölgesinin bazı il ve ilçelerinde tütün alımları konusunda incelemelerde bulundu. Çakmak, üreticilere hitaben yaptığı konuşmalarda, "Tekel, tütün ürününü son yaprağına kadar alacaktır" dedi.

"Tütüne verilen baş fiyatın göstermelik olmadığını ve ortalama fiyatın üreticileri tatmin edecek düzeyde gerçekleşeceğini" ileri süren Çakmak, "Bu sene tütün alım, depolama ve ücretlerinin ödenmesinde geçen yıllarda olduğu gibi gecikmelere meydan verilmeyecektir" dedi.

"Üreticilerin Tekel kapılarında beklemeden ürünlerinin alınacağını ve süratle ödeme yapılacağını" kaydeden Gümrük ve Tekel Bakanı Çakmak, "Bölgede istihdam yaratacak tütün bakım ve işletme atölyelerinin kurulacağını belirtti.

Ahmet Çakmak, incelemelerini tamamladıktan sonra dün 16.30'da bir askeri uçakla Diyarbakır'dan Ankara'ya hareket etti.

40. Yılında Köy Enstitüleri konusunda açık oturum düzenlendi

ANKARA (ÖZEL)

ANKARA Halk Tiyatrosu Kültür Merkezinde, Köy Enstitülerinin kuruluşunun 40. yıldönümünü kutlamak için bir açık oturum düzenlendi. 17 Nisan Perşembe saat 18.00'de yapılacak açık oturuma katılacak konuşmacılar şunlar: Adnan Binyazar, Rauf İnan ve Fay Kırby.

Aynı gün ayrıca Köy Enstitüleri üzerine yazmış yazarların kitap ve incelemelerinden oluşan bir kitap sergisi ve Köy Enstitülerini yansıtan bir slayt gösterisi yapılacak.

Kamu sektörüyle yapılacak toplusözleşmeler için Türk-İş de bir Koordinasyon Kurulu oluşturdu

ANKARA (ÖZEL)

BU yıl kamu işyerlerinde yaklaşık 700 bin üyesi için toplusözleşme imzalayacak olan Türk-İş, toplusözleşmelerle ilgili sorunları gidermek amacıyla Yönetim Kurulu içinde bir Koordinasyon Kurulu oluşturdu.

Daha önce de, bu kesimdeki toplu iş sözleşmelerinin yürütülmesi ve denetlenmesi amacıyla Başbakanlık bünyesinde Toplusözleşmeler Koordinasyon Kurulu oluşturulmuştu.

Önceki gün Başbakanlık Müsteşar Yardımcısı ve Devlet Planlama Teşkilatı Sosyal Planlama Dairesi Başkan Vekili Kazım Oksay ile Türk-İş Genel Başkanı İbrahim Denizcier'in başkanlığında biraraya gelen bu kurullarda durum değerlendirmesi yapıldı. Toplantıda, kamu kesiminde imzalanması beklenen toplusözleşmeler konusunda tarafların nasıl bir yol izleyecekleri konusu üzerinde duruldu.

Öte yandan Türk-İş kamu işyerlerinde çalışan 700 bin üyesi için yapacağı sözleşmelerin bir bölümüyle ilgili görüşmeleri de sürdürüyor.

Aydınlık
BAYAŞ Basın-Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmeni ORAL ÇALIŞLAR

Yazıişleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S. AYDOĞAN BÜYÜKÖZDEN
Müessese Müdürü: O. GÜRHAN ERTÜR
Ankara Temsilcisi: DOĞAN YURDAKUL

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu - İstanbul
Tel: 26 52 44 - 26 61 78
İdare Tel: 26 54 37
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri
Baskı: İst. GÜNTUR
Dağıtım: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8, Kızılay Tel: 25 38 69 □ İZMİR: Özgüler İşhanı, 452. Sok. 25/3, Konak Tel: 13 10 90 - 25 25 54 □ ADANA: Atatürk Cad. 113. Sok. Sefer İşhanı Kat: 3 No: 16 Tel: 103 42 □ TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 39 00 □ DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı, Kat: 3, No: 30, Dörtyol Tel: 3857

YURTDIŞI BÜROLARI
ALMANYA: Burgstr. 78, 6 Frankfurt/M 60, Tel: 0611 437 595
FRANSA: 95 Rue de la Jonquiere, 75017 Paris
BELÇİKA: 188 rue Josaphat, 1030 Bruxelles, Tel: 64 72 *20
İSVEÇ: Gürgin, Duvgrand 5/A, 1 tr. 17736 Sundbyberg, Tel: 08/296 628
HOLLANDA: Bildstr. 53 Utrecht
İSVİÇRE: Ch. des Cotes 1, 1020 Renens, Tel: 34 21

ABONE ÜCRETLERİ
İLAN TARİFESİ

cemal süreya

PAÇAL

Batıda yazarlar

Birkaç yıl önceye kadar Alman yazarlar yapıtlarını kolayca yayınlatma, karşılığında uygun bir yazı parası alma olanağı içindeydiler. Bugün edebiyat yayınevlerinin yavaş yavaş ortadan kaybolması, büyük tröstlerin ortaya çıkması sonucu, genç romancıların yayın güçlükleri içinde oldukları söyleniyor. Şairler için ayrıca söz söylemenin gereği yok elbet. Alman yayınevleri bugün daha çok tema yayınlarına, "Sachbücher" denen yayın türüne yönelmiş durumda. Bu da edebiyat yapıtlarının yayınlanma oranını ayrıca düşüren bir öğe olarak beliriyor. Giderek, yaşanmış deney üstüne kitaplar, anı kitapları öne geliyor. Alman yayımcılar son yıllarda roman türünden biraz uzaklaşmağa, onu "fildişi kule" ürünü olmakla suçlamağa başlamışlardır.

—Yayımcıya bakarsanız, ortaya konan şeyin düş ürünü değil, gerçek olması, hatta gerçeğin kendisi olması gerekir. Bunun sonucu olarak da Almanya'da yaratıcılık değil, gerçeğin kendisi ön plana gelmiştir. Belgeci bir edebiyata eğilim görülüyor bu ülkede. Best-seller listelerinde de en çok bu tür yapıtlara raslanıyor.

İngiltere'de ise kitap fiyatlarının son yıllarda adamakıllı yükselmesi yayın pazarında birtakım değişikliklere yol açmıştır. Okurlar daha çok en vazgeçilmez, en gerekli kitapları alıyorlar. Bu ülkede de romanlar, anlatı yapıtları gitgide azalmakta. Genç İngiliz yazarının da giderek romandan uzaklaşıp tiyatroya yöneldiğini görüyoruz. Bu alanda yollar daha açık gibi. Hiç değilse şimdilik bu böyle. Kitapların satışına eskisi kadar bel bağlanmıyor artık.

İtalya'da da benzer bir durum var. Genç İtalyan yazarlar da edebiyatı geleneksel konumlarından koparmağa çalışıyorlar. Dikkat edersek, onların, yeni toplumsal ve siyasal gerçeklere koşullandıklarını görürüz. Denebilir ki, son onbeş yılda İtalyan yazarın en önemli sorunu bağlanma sorunu olmuştur. İtalya, edebiyatın çok canlı olduğu bir ülke. Ayrıca siyasa ve edebiyatın en çok iç içe geçtiği, kaynaştığı ülkelerden biri. Romanın yerini denemenin alacağını gösteren belirtiler var.

Latin Amerika romancıları uluslararası planda büyük ilgi görmekte. Bu ülkelerdeki genç romancılarda da ilginç bir eğilime tanık oluyoruz; çoğunca başkalarından dinlenmiş öykülerden roman çıkarmağa çalışıyorlar.

Onlara göre bir ülkenin toplumsal ve siyasal kesiti, en süzme ve en gerçekçi biçimde, sözgelimi bir şarkıcının ya da bir tiyatro oyuncusunun anılarından da çıkarılabilir. Bu tür çalışma bir çevrenin bir düzeydeki kesitinin çıkarılması anlamını taşıyor. "Olayları inceleyebilmek, olguların gerçeğine daha iyi yaklaşabilmek için hayatın atomlarına inmek gerekir" diyorlar.

İsveç edebiyatının da geleneksel biçimlerden kaçma isteği içinde olduğunu söyleyebiliriz. Yazarlar bir "röportaj" ya da bir "konuşma" edebiyatına yönelmiş durumdalar. İsveçli yazar yolculuklar yapan bir yazar. Bu da ayrıca röportaja yöneltiyor onu. Bu ülkede de tartışılan sorunlar bağlanma sorunlarıdır. Aşkın gündeminde bile siyasal, toplumsal bölümler var.

Çağdaş Yunan edebiyatında ise toplumsal ve siyasal tutamakların yanısıra bir ulusallık eğiliminin öne geçtiği gözlemleniyor.

Birleşik Devletler edebiyatı? Bu ülkenin önde gelen edebiyat araştırmacılarından biri olan. M.L. Rosenthal bir iki yıl önce şöyle diyordu bu konuda:

"Bence bugün için Amerika'da yeni olan tek şey gökbilimdir. Şimdilerde ülkemizde atılımcı bir düşünce olmadığından, yazarlar daha çok sinircil bir yoksayıcılık (nihilizm) içindeler. Gerçi son yıllardaki siyasal olaylar bir bağlanma eğilimi yaratmamış değil. Ama yapıtında siyasal durumla tam bir özdeşlik kurmuş, bağlanmayı doğrudan doğruya üstlenerek etken bir plana geçmiş yazarlar pek yok bizde. Bir Malraux gibi, bir Sartre gibi yazarımız yok. Ülkemizde yazar toplulukları, başka toplulukları karşılarına almıyorlar. Pek tartışma olmuyor. Herkes yalnız kendi düşüncesi varmış gibi, yazıp çiziyor."

Martin Barbaz topluluğunun sunduğu "Bilgiç Kadınlar" oyunundan bir görüntü.

Fransız MartinBarbaz Tiyatro Topluluğu, gösterilerine başladı

Devlet Tiyatroları ile Fransız Kültür Merkezi'nin işbirliği sonucu ülkemize gelen Martin-Barbaz tiyatro topluluğu, ilk gösterisini Ankara Küçük Tiyatro'da Moliere'in BİLGİÇ KADINLAR (Les Femmes Savantes) oyunuyla dün akşam gerçekleştirdi.

Jean-Louis Martin-Barbaz tarafından yönetilen topluluk, bu akşam 20.30'da yine Ankara Küçük Tiyatro'da ikinci oyunları İKİ ÖKSÜZ'ü (Les Duex Orphelines) sunacak.

D'Ennery ve Cormon tarafından yazılan İKİ ÖKSÜZ, 18 Nisan Cuma 20.00'de İstanbul Atatürk Kültür Merkezi Büyük Salonunda yinelenecek. Martin-Barbaz topluluğu, İstanbul'da BİLGİÇ KADINLAR'ı da 19 Nisan Cumartesi 21.00'de AKM'de sergileyecek.

Bir sempozyumun getirdikleri

Gülseli İnal

İkinci İstanbul Uluslararası Çocuk Kitapları Fuarı etkinliği içinde düzenlenen "Çocuk Yazınında Görsel İletişim" konulu sempozyum Beyoğlu Odakule Konferans Salonunda yapıldı. Altı ülkeden katılan on konuşmacı birer bildiri sunarak çocuk kitabı ve iletişim sorununu tartıştılar. Sempozyuma katılan İngiltere, Türkiye, Federal Almanya, Libya, Avusturya ve İranlı konuşmacılar her ne kadar ayrı toplumların temsilcileriyse de çocuk yazınının ortak sorunlarını sıcak bir hava içinde tartıştılar. Yazar-çizer ilişkisinin doğru saptanması üzerine gelişen konuşmalar içinde daha çok ağırlık kazanan sorun, çocuğa yöntem olarak doğru kitap okutabilme konusundaydı.

Açılış konuşmasını yapan Doç. Dr. Özer Soysal'dan sonra ilk olarak İngiliz Kültür Heyeti Kütüphanecisi M.S. Jack söz aldı. Jack, kütüphane-çocuk ilişkisine değinerek, bir çocuk kitabını değerli kılan şeyin o kitabın özünü ustaca veren resimleme sanatı olduğunu, kitabın çocuk için okumanın dışında çok önem taşıdığını ve resimlerin çocuk ile kitap arasında iletişim kurabileceğini belirtti.

İkinci konuşmacı İranlı çocuk yazıncısı G.H. Emami ülkesinde çocuk öykücülüğünün ağızdan ağıza sözlü olarak geliştiğini, bu sözlü geleneğin de yüzde 40'ının ancak yazılı metin biçimine dönüştüğünü anlattı. Şimdiye dek Şah yönetimi altında yazı yazmaya çabalayan yazarların bundan böyle Samet Behrengi'nin yolunda yürüyebileceklerini ve kendi kültürel verilerini değerlendirerek çağına koşut giden bir gelenek başlatabileceklerini umutla belirtti.

Sempozyumun ikinci günü ilk konuşmayı yapan Federal Alman Katharina Baudach'a göre resimli kitap tıpkı bir ayna gibi çocuğun içinde yaşadığı dünyayı yansıtmaktadır. Düşüncelerin ve ilkelerin çocuğa resimlerle aktarılabilmesi ve yaş gruplarına göre resimleme tekniği amaçlarının ayrı olması gerekmektedir. Yine ona göre resmin kafada iz bırakan bir özelliği vardır. Resimlemede varlıkların özgün biçimleri verilmelidir. Ayrıca Baudach'a göre çocuk hafife alınmamalı, kandırılmamaya çalışılmalıdır.

İkinci Federal Alman konuşmacı Konrad Kaulbach son on yıllar içinde kitabın bilgi taşımada tek ve belirgin rolünün bir yana itildiğini, televizyonun büyük ölçüde bu rolü üstlenme yoluna gittiğini, çocuğun iyi bir okur haline gelmesi için uğraş vermek gerektiğini belirterek, bugün okul eğitiminde tek yanlı ve kafayı yükleyici bir yöntemin hâlâ geçerli olduğunu vurguladı. Çocuğa kitap okumasını öneren yetişkinlerin kitabı verirken daha başında kitap hakkında onları ön yargılarla donattıklarını, bu nedenle seçilen ve verilen bir kitabın çocuğa önerilmesi ve okunması istendiğinde okuma edimine hiç karışılmaması gerektiğini savundu. Çocuğu iyi bir okur yapabilmek için ayrıca okuma öğretiminin programlarını yeniden gözden geçirmek gerektiğini de belirtti. Televizyonla savaşma yerine, bu araçla içeriksel bağlantının kurulması gerektiğini savundu.

Öğleden sonraki konuşmacılar Avusturyalı Dr. Lucia Binder ve Helga Aichinger çocuk kitabında resimleme ilkeleri üstünde durdular. "Günümüzde Çocuk Yazını" başlıklı konuşmasında Binden, İkinci Dünya Savaşından sonra çocuk yazınının hız kazandığını ve bu alanda hemen her konunun işlendiğini, kitaplarda tabuların yıkıldığını, gerçekliğin ağırlık kazandığını belirterek çocuk yazınının görevlerinin onları daha dikkatli kılmak, köreltmemek, çevrelerine ilgilerini artırmak olduğunu vurguladı.

Avusturyalı ikinci konuşmacı Helga Aichinger, ülkesinden getirdiği resimleme örneklerinin eşliğinde yaptığı konuşmada, bir kitabın resimlenmesinde çocuklara sanat düzeyinin altında şeyler sunmanın kötü bir eğitim olduğunu belirtti. Aichinger çekirdeğin ağacı içermesi gibi resimleme sanatının da gerçeği içermesi gerektiğini belirtti.

Sempozyumun üçüncü ve son günü Libyalı konuşmacı ülkesi hakkında bilgi vererek çocuklara ne denli önem verdiklerini anlattı.

Uluslararası sempozyuma Türkiye'den çizer Mıstık ve yazar Ömür Candaş katıldılar. Mıstık, Türkiye adına konuşurken daha çok ülkemizdeki yazar-çizer ilişkisine ve çizerlerin sorunlarına değindi. Mıstık (Mustafa Eremektar) çocukların düş dünyasına girmek gerektiğini, onların evrenlerinin çok renkli olduğunu vurguladı.

İki yıldır yapılagelen bu sempozyumlar şimdiye dek gereksinimi duyulan, yanıtlanması gereken soruları açan bir tartışma alanı çıkarıyor karşımıza. Ancak yazar ve çizerlerin hemen hiç birinin izlemediği bu sempozyumda izleyici kitlesi de ne yazık ki çok azdı. Çocuk sorunlarının yeni açıldığı, bu konuda toplumca uyanışın yeni başladığı şu dönemde böylesine uluslararası buluşmaların, ortak noktalarda düşünenler için bir odak noktası olması gerekmez mi?

Belki de Türk Kütüphaneciler Derneği yeni bir geleneği başlatıyor şimdilerde.

Halk Ozanı Hasan Papur'un yeni kaseti çıktı

Sivaslı halk ozanı Hasan Papur Almanya'daki Türkiyeli işçiler için hazırladığı yeni kasedini Türkola şirketinden piyasaya çıkardı.

Hasan Papur, 14 türküden oluşan kasette, yurt dışındaki işçilerimizin dertlerini acılarını ve sıla özlemlerini dile getirdiğini belirtiyor. "Almanya Acı Vatan", "Zalim Gurbet Yedi Ömrümüzü", "Sarıl Boynuma Öyle Git Öyle", "Suçlular Kol Geziyor Silo", kasette yer alan türkülerin birkaçı.

Papur, yeni kaset çalışmalarının da bulunduğunu, bunlarda da yine toplumsal konuları işlemeyi amaçladığını belirtiyor.

Köy-Koop Manisa Birliği sergisinde yer alan fotoğraflardan bir örnek.

Köy-Koop Manisa Birliğinin Akhisar'da sergi açması keyfi olarak engellendi

İZMİR (ÖZEL)

Köy-Koop Manisa Birliğinin Akhisar'da sergi açması, Akhisar kaymakam vekili tarafından yasa dışı ve keyfi olarak engellendi. 5.4.980 günü açılacak olan sergi, bir gün önceden toplatıldı. Toplatılan sergiyle ilgili olarak Köy-Koop Manisa Birliği Başkanı Mustafa Pala, Başbakar'a İçişleri Bakanına ve Manisa Valisine protesto telgrafı çekti.

Pala, devletin kooperatife destek olmasının anayasal zorunluluk olduğunu belirterek şunları söyledi: "Bu destek şöyle dursun, devlet can güvenliğimizi ve düşünce özgürlüğümüzü koruyamaz hale gelmiştir."

"Demirci'de Yaşam, Halı ve Orman Emekcileri" adlı fotoğraf ve şiir sergisinin 1979 yılı içerisinde Demirci'de, Manisa'da, İzmir'de ve sıkıyönetim altındaki Ankara'da açılabildiğini belirten Pala, Akhisar kaymakam vekilinin sergiyi toplatma kararını yasa dışı ve keyfi olarak niteledi.

Mustafa Pala ayrıca, şunlara değindi: "Sergimizin ve yasal haklarımızın önüne konulan yasa dışı engeller kalkana dek, mücadelemizi, emeğe, sergisine izin verilmeyen üretici köylülere ve düşünce özgürlüğüne duyduğumuz saygının gereği sürdüreceğiz."

Kültür Bakanlığı tiyatro ve roman yarışmasının koşulları belirlendi

Atatürk'ün 100. ölüm yıldönümü nedeniyle Kültür Bakanlığının 9 dalda açtığı yarışmalardan tiyatro ve roman yarışmasının ödülleri ve koşulları belli oldu.

Açıklamaya göre tiyatro ve roman yarışmaları için yarışmacılar birden çok eser gönderebilecek, tarihsel olaylara dayanan belgesel nitelikli roman ve oyunlarda tarihsel gerçeklere aykırı düşmemeye çaba gösterecektir. Eserlerin toplum dinamizmini harekete geçiren, toplum gerçeklerinden kaynaklanan, toplumu ileriye götürücü nitelikte olması gerektiği belirtilen açıklamada, eserlerin daha önce yayınlanmamış, sahne'enmemiş ve başka eserlerden uyarlanmamış olması gerektiği de hatırlatıldı. Roman yarışmasına gönderilecek eserlerin dilinin, roman sanatının gereklerine ve yaşayan Türkçe kurallarına uygun olması gerektiği de eklendi.

Tiyatro yarışmasına katılacak yapıtların en geç 30 Eylül 1980 tarihine kadar yedi nüsha halinde Kültür Bakanlığına teslim edilmesinin istendiği açıklamada, birinciye 40 bin, ikinciye 30 ve üçüncüye 20 bin lira ödül verileceği bildirildi.

Tiyatro yarışmasının seçici kurulunda Tarık Buğra, Turan Oflazoğlu, Mahir Canova, Ali Yörük ve Bozkurt Kuruç yer alıyorlar.

Roman yarışmasının seçici kurulu ise Doç. Dr. Meşerret Diriöz, Doç. Dr. Ahmet Bican Ercilasun, Dr. Sadık Kemal Tural, Galip Erdem ve Yahya Akengin'den oluşuyor.

Ti-SAN, Tiyatro Emek Armağanı verecek

Tüm Tiyatro Sanatçıları Birliği (Ti-San) yaşamlarının yarım yüzyılından çoğunu sahneye adamış tiyatroculara İstanbul Sanat Merkezi salonlarında düzenlenen bir gecede Tiyatro Emek Armağanı sunacak.

Ti-San Genel Merkezi nin aynı binaya taşınması nedeniyle bir "İlk Buluşma" niteliği kazanan bu gecede aralarında Bedia Muvahhit, Vasfi Rıza Zobu, Toto Taraca, Sara Mannik, Terlikçi Hüseyin'in bulunduğu, tiyatro sanatını omuzlamış, sahnenin seçkin öncüleri, tiyatromuza gönül ve emek veren yeni kuşaklarla ilk kez biraraya gelecek.

Ti-San Tiyatro Emek Armağanını heykeltraş Gürdal Duyar hazırlıyor.

Ankara Resim ve Heykel Müzesinde İş Bankasının tabloları sürekli sergileniyor

Kültür Bakanlığı'nca yeniden düzenlenerek 2 Nisan 1980 günü törenle hizmete açılan "Ankara Resim ve Heykel Müzesi"nde Türkiye İş Bankası'na özel bir salon ayrıldı ve burada Banka'nın zengin koleksiyonundan seçilen 44 tablonun sürekli sergilenmesine Bakanlıkça olanak sağlandı.

Kültür Bakanlığı'nın istemi üzerine bu tablolar İş Bankası'nın, 1200'ü aşan ve herbiri Türk resim sanatının seçme örnekleri olan tablo koleksiyonundan Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü'nün oluşturduğu jürice seçildi.

Bakanlıkla imzalanan protokol gereğince Müze'nin İş Bankası salonundaki tabloları zaman zaman değiştirilecek ve Banka koleksiyonunda yer alan bütün Türk ressamlarının yapıtlarının sergilenmesi yoluna gidilecek.

Ankara Resim ve Heykel Müzesi Türkiye İş Bankası Salonu'nda ilk elde tabloları sergilenen sanatçılar şunlar:

Ferit Apa, Mustafa Ayaz, Nurullah Berk, A. Rıza Beyazıt, Sami Boyar, Cihat Burak, Şefik Bursalı, Mahmut Cuda, İbrahim Çallı, Ali Çelebi, Cevat Dereli, İlhami Demirci, Feyhaman Duran, Refik Epikman, Nurettin Ergüven, Turan Erol, Bedri Rahmi Eyübdğlu Eren Eyüboğlu, Nedim Günsür, Nazmi Ziya Güran, Namık İsmail, Necdet Kalay, Ercüment Kalmuk, Naci Kalmukoğlu, Arif Kaptan, Hasan Kaptan, Duran Karaca, Hikmet Onat, Orhan Peker, Hüseyin Zekai Paşa, Halil Paşa, Şeker Ahmet Paşa, Leyla G. Sarptürk, Ayetullah Sümer, Adnan Turani, Naim Uludoğan, Eşref Üren, Cevat Üsküdarlı, Utku Varlık, Sami Yetik, Turgut Zaim.

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

21.25 İki Tanık

Taylor Caldwell'in romanından esinlenerek televizyona uyarlanmış altı bölümlük dizi filmin bugün üçüncü bölümü gösterilecek.

John Ferrier Küba'dan döner ve Mavis'le evlenir. Daha evliliklerinin ilk gününden itibaren çatışmaya ve her geçen gün birbirlerinden uzaklaşmaya başlarlar. John mesleğini düşünmekte , Mavis ise neşeli bir hayat istemektedir. Bu arada Harold'un evlendiği Mrrtel'in bir kalp hastası olduğu ortaya çıkar.

ELEŞTİRİ

John kimdi, Harold kim, Mavis hangisiydi, Mrrtel şu yoksul ailenin kızı değil miydi, yok o Dallas'taydı.... Aynı hafta başlayan üç dizi, konularının da birbirine yakın olması yüzünden iyice karıştı. Özellikle o Forsyte Efsanesinin üç diziye yetecek kalabalıkta oyuncu kadrosu akılları iyice karıştırdı.

Bu arada gayrımeşru çocukların da bu dizilerde bol olması kimin kimin çocuğu olduğu konusunda da izleyicide bir fikir bırakmıyor. Bu akşamki dizi hakkında ne kadar bilgi verirsek verelim, izleyici ancak dizi başladıktan sonra konuyu hatırlayacak sanıyoruz.

20.50 Çarşamba yine tatsız

Tatlı Çarşamba bitti, solistler geldi

Sevilen program Tatlı Çarşamba nın çekimleri bilinmez nedenlerle sürekli aksıyor.

Bu çarşamba yine tatsız. 20.50'de yayınlanması gereken Tatlı Çarşamba'nın henüz çekimi bile yapılmadı. Gelecek hafta oynayıp oynamayacağı da meçhul. Kırkından Sonra'nın ise değişikliğe uğrayacağı bildirilmişti. Şu ana kadar ondan da bir haber yok.

TV Tatlı Çarşamba'nın yerini ise yine müzikle dolduruverdi. Neşe Alkan, Kaya Sungur, Aysel Mutlu, Selahattin Alpay'ın çıkacağı program TV'ciler için sorunu hallediverdi. Ama ya seyirci için? İstemeyen düğmeye basar ama başka eğlencesi olmayanlar, 20.50'de aranjman, 22.15'de de Klasik Batı müziği dinleyerek ruhunu doyuruyor.

19.15 Anadolu'ya

Halil Eroğlu'nun hazırladığı bu programda, ılkbahar başlangıcından bal hasat zamanına kadar arıların bakımına ilişkin çalışmalar görüntülerle anlatılıyor. Filmin çekimi Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesinde yapıldı. Fakültenin asistanlarından Muhsin Doğaroğlu, program uzman olarak katıldı. Ayrıca mahalli sanatçı Süleyman Kaya Karacaoğlan'ın bir deyişiyle programda yer alıyor.

TV'CİLER PROGRAMIN ÇEKİMİNDE ARILARA KARŞI TEDBİR ALDI

Ankara Televizyonu Eğitim Şubesi tarafından hazırlanan "Arıcılık" konulu filmin çekimi sırasında TV ekibi arıların fotoğrafını çekerken hücuma uğramamak için uyarılar üzerine tedbir aldı. Arıların bakımı için eğitim programı hazırlamaya çalışan TV ekibi, arıların kovanına yanlışlıkla çubuk soksaydı hem programa berbat olabilir hem de kendileri tehlikeye girebilirlerdi. Zor ama güzel bir çalışma oldu.

SEYİRCİ NE DİYOR

Televizyon yayınları hakkındaki düşüncelerinizi, dileklerinizi ve eleştirilerinizi televizyoncularımıza duyurmak için bu köşeyi açmış bulunuyoruz. Mektuplarınızı Aydınlık Gazetesi TV köşesine bekleriz.

MEHMET SEYDA/Roman

ÜŞÜTÜKLER 15

Hepiniz inin aşağıya

Kahya hızını kesmişse de arabayı durdurmamıştı. Yakışık almazdı. Sıyırtıp geçerlerdi. Olaki selamlaşırlardı. Yaklaştıkları zaman gene de atları durdurmak zorunda kaldı. Çünkü Con Tyler hemen hemen yolun tam ortasından gelmekteydi. Ya dururdun, ya arabayı üstüne sürerdin. Sonuncusunu da insan aklını peynir ekmekle yemişse yapardı ancak.

Üstelik, eski sığır çobanı saygılı bir tavırla şapka çıkarıp kadınları selamlamış:

— Nereye böyle? diye sormuştu.

Kahya barışık bir sesle:

— Houston'a gidiyoruz, dedi.

Con Tyler ona bakmadan, Nathaniel'e bakarak:

— Ben de çiftliğe, sizleri görmeye geliyordum.. dedi.

Kendisine bakılmamasından alınganlık duymayan kahya:

— Git Tyler, diye konuştu, gidersen arkadaşları sevindirirsin.

Biraz daha yaklaşan Con Tyler zayıf, güç duyulur bir fısıltıyla:

— Ne yapayım ben onları? dedi. — Derken gülümsedi. Bayağı ahbapça bir gülümsemeydi bu; bembeyaz bir dizi üst diş çıkmıştı ortaya. — Ben sizi görmek istiyordum. Yolun yarısını geçmişsiniz, Houston yakın.

Doğruladı Nathaniel:

— Evet yakın. Bu kese yolu da tez varalım diye seçtik.

Alaycı, geçimsiz bir bakışla süzdü adamı. Bayağı kafa tutuyor, ona dikleniyordu ama [illegible] gereği var?

— İnin arabadan. Şurada bakın ağaçların altı ne güzel, ne serin!

Hem dinlenirsiniz, hem biraz oturup iki laf ederiz.

— Özür dilerim Tyler, dedi kahya. Yola çıktık, gidelim. Sonra daha uygun bir zamanda bol bol konuşuruz.

Hayvanların sırtlarına çarptırarak arabayı yeniden hareket ettirmek için dizginleri eline almıştı.

Con Tyler:

— İnin, dedi.

Alabildiğine kısık, boğuk sesi insanı bel kemiğinde buz gezdiriliyormuş gibi ürpertiyordu.

— Ama Tyler, dostum, sana söylediğim gibi...

— Bırak o dizginleri, arabanın demirine bağla! dedi Tyler, Hepiniz inin aşağı!

Bir an dönüp arkasına bakmış, sonra gözlerini onlara dikmişti:

— Haydi.

Nathaniel nişanlısına baktı:

— Şuna bir şey söylesene! Bizi nerdeyse zorla indirecek. Zorla güzellik olur mu?

Bu son sözü Templar'a mı, Con Tyler'a mı söylediği kesinlikle anlaşılamadı. Dileyen kendi üzerine alınabilirdi. Hiç birinin yüzüne bakmadan konuşmuştu. Ne var ki erkekleri birbirine düşürmek, kapıştırmak için elinden geleni ardına koymaz bir tavrı sürdürüşü hiç de gözden kaçacak gibi değildi.

— Kızım.. diye mırıldandı kahya.

— Kızım oğlum yok, hadi bakalım.

Con Tyler'da ses kupkuruydu bu kez. Gömgök bakışlar da zehir zemberek. Karşı durulmaz bir ses, karşı durulmaz bir bakış. Yoksa tabanca falan göstermemişti.

Arabadan indiler, kuzu kuzucuk.

— Amca be, dedi Seymour, senin atına ben bineyim mi? Ya da ablam binsin mi?

Küçük, keçe bir torba almıştı yanına Con Tyler. Atından inmişti. Hayvanı ağaca bağlamıştı. Çocuğa karşılık vermeden, kâhyaya seslendi:

— Dostum, demin gösterdiğim ağaç altı iyidir. Oraya buyurun!

Kadınlar önde, erkekler arkada, yürüdüler. Uzun eteklerini bir eliyle toplamıştı Nathaniel. Çalının çırpının takılıp çizmemesine özen gösteriyordu.

Bu sırada afacan Seymour kopardığı bir dal parçasıyla herkesi makinalı tüfek ateşine tuttu, taradı:

— Tak tak tak tak tak!

Devam edecek

Aydınlık
Kurucusu ŞEFİK HÜSNÜ
Kuruluş yılı 1921
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

NURHAK'TAN KIZILDERE'YE 12 MART EYLEMCİLERİ ANLATIYOR
İkinci bölüm 1

12 Mart öncesi gençlik mücadelesi ve saptırma çabaları

■ AP hükümeti Samsun-Ankara yürüyüşünü saptırmak için kışkırtıcı ajan görevlendirdi

■ 12 Mart öncesi, gençliği kışkırtmak için sürekli maceracı önerilerde bulunan bir ajan daha sonra anılarını yayınladı: "Doğu Perinçek'i nasıl izledim?"

Kışkırtıcı ajan bayrağın alemini çalmış, hükümet basını "kızıllar ay-yıldızı bayraktan çıkardı" diye yazmıştı

Akhisar'da gericilerin saldırısına tok sesi ve sert yumruğunu kaldırarak cevap veren Recep dayı...

Demirel hükümetinin «kızıl bayrak» komplosu

KOMÜNİST yürüyüşçüler bayrağın alemini söktüler".

1968 Kasım ayı başında gerici gazetelerin en önemli haberlerinden birisi, 29 Ekim'de Samsun'dan başlayıp 10 Kasım'da Ankara'da Anıt Kabir'de sona erecek olan "Tam Bağımsızlık İçin Mustafa Kemal Yürüyüşü" üzerine idi.

Bu yürüyüşte gerçekten en önde taşınan Türk bayrağının alemi kaybolmuştu. Kırıkkale'ye girerken alemin kaybolduğunu farkeden devrimci gençler ne kadar aradılarsa da alemi bulamadılar. Deniz Gezmiş, Cihan Alptekin, Bozkurt Nuhoğlu, Oral Çalışlar, Atilla Sarp ve Muzaffer Köklü'nün de içinde bulunduğu yürüyüşün haberleri günü gününe gazetelere ulaşıyordu. Gençler şaşırmışlardı. Ne oluyordu, kimsenin bilmediği haberler gericilerin kulağına nasıl gidiyordu?

Kitlelerle kaynaşan gençlik ve devlet kışkırtmaları

BU yazı dizimizde 12 Mart öncesi gençlik eylemlerini anlatacağız. 1968'lerde anti-emperyalist duygularla mücadeleye atılan gençlerin nasıl halkın sevgi ve desteğini topladığını ve onbinlerce gencin hangi görüşten olursa olsun, tek bir yumruk gibi haklarını ortaklaşa savunduklarını bizzat yaşayanların dilinden aktaracağız. Gençlerin ülke sevgisi ve birlik isteği ile çıktıkları yolun önüne dikilen barikatları da sergileyeceğiz. Suçu 1968 gençlik eylemlerinde arayanların gerçek suçlular olduklarını belgeleriyle ve canlı tanıklarıyla kanıtlayacağız.

Gençlik-köylü elele

AKHISAR... 6 Şubat 1969... Gençliğin örgütü Fikir Kulüpleri Federasyonu, Ege Tütün Piyasasında, köylülerin tüccar ve tefeci eline mahkum edilmesini protesto etmek ve demokratik köylü hareketini geliştirmek amacıyla büyük bir köylü mitingi düzenliyor. Gericiler, gençleri karalamak için miting öncesinde koro halinde bağırıyorlar: "Azılı komünist militanlar ihtilal provası için Akhisar'a geldi... Halkın tepkisi büyük olacak... Hava gergin"

Köylülerin çoğu kürsünün etrafında. Bir kısmı hâlâ çekingen, uzak duruyor. Gençler kürsü yanındaki köylülerle kolkola giriyor ve diğer köylüleri yanlarına çağırıyor. Kalabalıkta önce bir kıpırdanma oluyor. Taş gibi duran kalabalık topluca ortaya, kürsünün çevresine kümeleniyor. 5 bin kişi.

Mitingdeki köylüler ayrı ayrı partileri tutmaktadır. Ancak tefeciyi tutan yoktur.

Tam o sırada cereyan kesilir. Bir genç konuşurken küçük bir grup yuh çekmeye başlar. Bunlar tefecilerin kışkırttığı bir avuç insandır. Amaçları mitingi sabote etmektir. "Komünistler kahrolsun" diye bağırırlar. Köylü kitlesi yavaş yavaş bu grubun çevresini sarmaya başlar. Gençler köylüleri zor tutarlar.

O sıra, 75 yaşlarında ak sakallı bir emekçi, bir heykel gibi kürsüye çıkar. Yumruğunu ağır bir balyoz gibi Türk bayrağının önünde havaya kaldırır. Köylüler bir anda yürürler "satılmışların üzerine"... Koskoca alan köylülerle gençlerin zafer şarkılarını kucaklar. Köylü-gençlik elele... Ve en önde bayrak, çığ gibi bir kalabalık yürür Akhisar Caddelerinde.

Üç gün sonra Ödemiş'te beş bin köylünün katıldığı ikinci bir kitle mitingi yapılır. Mitingde FKF önderlerinin yanısıra her köyden bir köylü konuşur.

* * *

Kışkırtıcı ajan Muzaffer Köklü'nün alemini çaldığı bayrak ve içlerinde Doğu Perinçek (önden beşinci) ve Deniz Gezmiş'in (önden dördüncü) bulunduğu yürüyüş kolu, Samsun-Ankara yolu üzerinde Kızılırmak Nehrini geçerken.

Gençler o günlerde Ege'de birçok köy gezdiler. Torbalı ilçesine bağlı Atalan köylülerinin, ağa işgalindeki hazine topraklarında giriştikleri eyleme omuz verdiler.

Ege, günlerce çalkalandı durdu. Türkiye'de ilk defa köylü mitingleri yapılıyor, ilk defa devrimcilerle köylüler böylesine kaynaşıyordu.

İki ay sonra nisanın ortasında, bu kez Söke'de 5 bin köylü toprak mitingi yaptı. Devrimci gençler, yine köylerdeydi. Onların sorunlarını dinliyor, ülke gerçeklerini öğreniyorlardı.

Gençlik Malatya'daydı, gençlik Ordu'daydı, gençlik Elmalı köylerindeydi, gençlik Urfa'da Harran Ovasındaydı. Gençlik Hakkari'de Zapsuyu'nun üzerindeydi

Demokratik Üniversite

BİRAZ daha geriye gidelim. Okullardaki, üniversitelerdeki mücadeleler daha başından itibaren birlik içinde, özgür bir tartışma ortamıyla, kitlesel olarak gelişiyordu. Üniversiteli öğrencilerin, kendi akademik ve demokratik istekleri etrafında başlayan işgal ve boykotlar ilk defa böylesine geniş bir kitleyi kucaklıyordu. Oral Çalışlar o dönemle ilgili olarak şunları anlatıyor:

"Günün sloganı sağ-sol yok, boykot var şeklindeydi. İstanbul Hukuk Fakültesinde başlayan işgal hareketi İstanbul'un bütün okullarına ve Ankara'ya yayıldı. Onbinlerce öğrenci seferber oldu. Gece üniversite bahçelerinde ateşler yakılıyor, her kapıda öğrenciler 40'ar 50'şer nöbet tutuyordu. Ben o sırada İktisadi ve Ticari İlimler Akademisinin gece bölümü öğrencisiydim. Okuluma gittim hemen. Toplantı vardı işgallerle ilgili. Beş kişilik işgal komitesi kuruldu. Komitede ben, 1 CHP'li, 1 MTTB'li 2 de AP'li vardı."

* * *

Gençlik mücadelesi, 1960'lardan itibaren sağlıklı bir şekilde gelişirken ne olmuştu da, parçalanmıştı, dağılmıştı ve yerini bireysel teröre başvuran küçük gruplara bırakmıştı?

Anarşiyi kim yarattı?

GENÇLİĞİN 1970'lere kadar uzanan mücadelesi anarşi değildi, anarşiye kesinlikle karşıydı. Gençlerin talepleri haklıydı, esasen bugün bunların hemen hepsi iktidarı ve muhalefetiyle kabul görmektedir. Gençlik tarafından daha 1965 yılında ortaya atılan milli petrol sorununu bugün kim görmezlikten gelebilir? 1963'lerden itibaren gençliğin mücadele sloganı olan Amerika'ya karşı bağımsızlığın korunması talebine bugün hangi babayiğit "vatan hainliği" diyebilir?

1968'lerde eğitimin ticaret aracı olarak kullanılması had safhaya varmış, her yanda özel yüksek okullar türemiş, hatta bunların en irilerinden birinin başına Demirel'in kardeşi geçmişti. Gençlik bu duruma karşı, "eğitimde eşitlik", "özel okullar devletleştirilsin" diyerek boykot, işgal ve gösterilere girişti. Yıllar sonra özel okulları devletleştiren kararları alan ve uygulalayan hükümetler, 1968 boykotlarına nasıl anarşi diyebilirler?

Evet, bugün böyle bir gençliğe, böyle taleplere kimsenin karşı çıkması beklenemez. Ama o günün iktidarı, Adalet Partisi ve yandaşlarının gözünde bu hareketler "hainlikti", "din, millet ve devlet düşmanlığıydı". O günlerde bir "komünizm umacısı" yaratmak isteyen hükümet, her ilerici, halktan yana girişime kara çalmakla meşguldü.

Aynı yıllarda yurdumuzda faaliyete başlayan Amerikan kontrgerillacılarının gözünde de bu hareketler "mevcut otoriteye karşı ve tasfiye edilmesi gereken girişimler"di.

İşte gençlik mücadelesinin dağıtılıp, maceraya sürüklenmesinde birinci neden iktidarın zorbaca, baskıcı tutumlarıydı. 1964-65'lere kadar gençlik içinde demokratik mücadele ve dernek seçimleriyle gelişen ortamda AP'li ve CKMP'li öğrenciler tamamen tecrit olmuş ve azınlığa düşmüşlerdi. 1965-66 döneminde tüm Türkiye üniversite ve yüksek okullar gençliğini barındıran Türkiye Milli Talebe Federasyonunun zorbalıkla dağıtılması ilk önemli baskı girişimi oldu. Sakarya'daki kongreye iki otobüs sağcı militan gönderilip, kavga çıkartma girişimiyle başlayan tertiplerin ucu hükümete kadar uzanıyordu. Daha sonra gençlik, bugün haklılığı açıkca ortaya çıkan en demokratik mücadelesinde bile karşısında iktidarın beslediği gerici toplulukları ve polisi buldu. Kanlı Pazarlar, Altıncı Filo önünde namaz kılan grupların protesto yapan gençlere saldırmaları, TÖS kongresinin yapıldığı binanın yakılmak istenmesi gibi olaylar birbirini takip etti. İşte anarşi böyle başladı.

Doğu Perinçek (arkada sağ köşede), Gün Zileli (arkadan ikinci sıranın sağında), Özkan Mert (Gün Zileli'nin yanındaki), Tunç Çetin Özkarar (Perinçek'in yanındaki), Cengiz Çandar, Ömer Özerturgut ve Hüseyin Onur diğer gençlerle otobüste Akhisar Tütün Mitingine giderlerken.

Komandolar

AYNI dönemde, gençlik kitlesi içinde destek bulamayan, bir avuç aşırı sağcı 1969 yılında MHP adını alacak olan CKMP'nin Başkanı Türkeş'in kurdurduğu komando kamplarında eğitilerek, yığınların üzerine salındı. Alpaslan Türkeş, "Sokakları komünistlere bırakmayacağız, onların karşısına çıkacak gücümüz vardır" diyerek zorbalık politikasını açıkça itiraf ediyordu. Ve herkesin gözünün önünde, bu komando güçleri iktidarın yardım ve himayesiyle beslenip büyütüldü. Kanunlar açıkça çiğnendi. Sonradan 12 Mart rejiminin başı olan Cevdet Sunay, komandolara devlet güçlerinin yardımcısı diyebiliyordu. Bu komandoların devlet desteğiyle okullara hakim olma çabasıyla, gençlik içindeki ilk çatışma ortaya çıktı.

Aynı dönemde, gençlik içinde devletin ve komandoların baskılarına karşı, maceracı eğilimler de gelişiyordu. Cuntacılığın kışkırtıcı çabaları ve dünya çapındaki Gueveracı, Marighellacı akımların gençlik hevesleriyle birleşmesi iki önemli etken olarak sayılabilir. Ancak maceracılığı kışkırtan önemli etkenlerden biri de, devletin kışkırtıcı ajan ve kışkırtıcı eylemler düzenleme politikasıydı.

Bu ortam içinde, gençlik mücadelesinin giderek maceracı grupların at oynattığı bir alan haline gelmesini, olaylar ve tek tek sahnelerle anlatacağız. Bu ortam, 12 Mart'tan sonra isimleri çok duyulan THKP-C, THKO gibi grupların doğduğu ortamdır. Türkiye solunun 12 Mart döneminde yediği ağır darbelerin başlangıcını bu dönemde aramak gerekir. THKP-C, THKO ve diğerlerinin doğuşundan çöküşüne kadar olan dönemleri anlatmadan önce 12 Mart öncesi ortamdan tablolar sunma nedenimiz de budur. Böylece, bugün yine intihar eylemlerine ve halktan tam bir kopuşa sürüklenen bazı sol gruplara ve onların etkisi altındaki gençlere de yararlı olabileceğimiz düşüncesindeyiz.

Samsun-Ankara Yürüyüşü olayı

GENÇLİK birlik ve bütünlük içinde sıkılmış bir tek yumruk. 24 kişi ama sanki bütün Türkiye onların arkasında. CHP'de destekliyor. Yürüyüş için tutulan arabanın günlük kirası olan 500 lirayı ödüyor. 27 Mayıs Milli Devrim Derneği ve birçok kuruluş gençlerin yanında.

Gericiler, Demirel hükümeti, polis ve MİT yürüyüşü sabote etmek için yoğun bir çaba içinde.

Yürüyüş kolu Alaca kazasına varmış. Buraya girip girmemekte tereddüt içinde. O sıralarda Alaca karışık. Gericiler, ilerici kaymakamın aleyhinde gösteriler yapmakta. Tartışmadan sonra ilçeye girme kararına varılıyor. Alaca'ya 2 kilometre kala gençler otobüsten iniyor ve yürüyorlar. Yürüyüş kolunda yine tedirginlik var. Herkes ne zaman saldıracaklar diye bekliyor. Fakat birden şaşkınlık. Halk büyük tezahürat yapıyor. Alacalılar yürüyüşçülerle konuşuyor, tartışıyor, sempati gösteriyor. Gençler halk arasına karışıp mücadelelerini anlatmayı kararlaştırıyorlar. Herkes, bir yere dağılmış. Muzaffer Köklü ise, pek ortalarda görünmüyor. Alaca'daki moladan sonra yürüyüş yeniden başlıyor ve başarıyla devam ediyor.

Ertesi günü gerici gazetelerin manşetlerinde koca fotoğraflar ve bir haber: "Kızıllar ay-yıldızı söktüler, bayrağımızı kızıl bayrak yapıp Ankara'ya yürüyorlar."

İşin aslı sonradan anlaşılıyor: Muzaffer Köklü, bir fırsatını bulup bayrağın alemini, yani direğin üzerindeki metal ay-yıldızı kopartmıştır. Ortada o dönemde, sık rastlanan tertiplerden biri vardır.

Muzaffer Köklü nasıl biridir? Türkiye İşçi Köylü Partisi Başkanlık Kurulu üyesi Gün Zileli şunları anlatıyor:

Muzaffer Köklü

ONU, Samsun-Ankara yürüyüşü sırasında, veya ondan kısa bir süre önce tanıdık. Öyle, çok hızlı bir devrimci olarak çıktı ortaya. Bağıran, çağıran, müthiş atılgan bir devrimci. Onunla bir de maceramız var. Bovling salonunun basılması. Muzaffer salonun basılmasında başı çekenlerden biriydi. O sırada ajanmış, biz bilmiyoruz tabii. Salon basıldıktan sonra biz kaçıyoruz. Küçük Esat'ta bahçelerin içinde, bu tam bizim önümüzdeydi. Amerikan Elçiliğinin karşısındaki yoldan girince sağda duruyordu. Aniden ortadan kayboldu. Sonra biz yola çıktık, tabii yakalandık. Yok olduktan sonra hemen polise nerede olduğumuzu haber vermiş.

"Muzaffer Köklü, gençliği, bizleri sürekli bireysel terörist eylemlere teşvik ederdi. Mesala 'Amerikalı dövelim' derdi. Bovling salonunun basılma olayından sonra hakkında ajan söylentileri çıktı. Her yana yayıldı. 1968 yılında İstanbul'a Amerikan Altıncı Filosu gelmişti. Muzaffer Köklü Ankara'daydı Bize "Ben kendimi Kızılay Meydanında yakacağım" dedi. Altıncı Filonun gelişini protesto amacıyla. Bunu gazeteler de yazdı. Kızılay'a büyük bir topluluk geldi. AP Gençlik Kolları da "O kendini yaksın biz de yangını körükleyeceğiz" diye açıklamalarda bulundu.

"Fakat tabii Muzaffer Köklü gelmedi. Kızılay'da oluşan büyük topluluk Amerikan alehtarı gösterilere girişince polisle çatışma çıktı.

"Samsun'dan Ankara'ya yapılan "Tam Bağımsızlık Mustafa Kemal Yürüyüşü"ne de Muzaffer Köklü katılmıştı. O, burada da provokasyon yaptı. Bayrağın alemini çaldı. Bunun üzerine bütün sağcı gazeteler "Bayrağın alemini çıkardılar, komünistler kızıl bayrakla yürüyürlar" şeklinde büyük bir gerici propagandaya giriştiler. Büyük tantana ve gürültü kopardılar.

"Muzaffer Köklü, daha sonra bu yürüyüşü de içeren anılarını Yeni Gazete'de yayınladı, "Doğu Perinçek'i nasıl izledim' adlı yazı dizisinde."

1960'ların gençlik mücadelesini anarşinin kaynağı olarak gösteren Demirel'in, o dönemde nasıl kışkırtıcı ajan kullandığını sergileyen olaylar dizisi Samsun-Ankara yürüyüşü bittikten sonra da devam eder.

Yarın: Ankara'daki olaylar

O yıllarda Akhisar'da yapılan bir Tütün Mitinginde köylüler.

---

açıkça — DOĞAN YURDAKUL

Semerin otu

Nasıl da milyonlardan gözünü kaçıra kaçıra yalan söylemeye çalışıyordu TV'deki basın toplantısında:

– Sol terör ve sağ terör var görüşünü benimsemiyoruz. Sağ terörcü denilenler çok partili rejimi muhafaza etmek istiyorlar.

Maraş'ta halkı katledenlerden biri ise Başbuğunu dinlemiş de tekzip etmek ister gibi bir talepte bulunuyordu mahkemede:

– Beni serbest bırakın, iç savaşa katılıp komünist öldürmek istiyorum!

Başbuğ ise ter dökerek devam ediyordu:

– Bu anarşinin böyle iki taraflı olduğu görüşü, gerçeklere aykırıdır. Anarşi tek kaynaklıdır. Komünist dikta rejiminin getirilmesine karşı, bir savunma tepkisi vardır. Saldırıya uğrayıp ölenleri saldırganlar gibi suçlu göremezsiniz.

İşte bu doğru!

Örneğin Piyangotepe'deki kıraathanede, Hasköy'deki kıraathanede saldırıya uğrayıp ölenleri, onları kurşuna dizen faşist canavarlar gibi suçlu görebilir misiniz? Böyle görse görse bir tek Türkeş görür. Öyle gördüğünü de TV'deki soruları cevaplarken açıkladı. Ama onun tekzibini de ertesi gün aldı. Hasköy katliamının sanıklarının MİSK'e üye Çelik-İş'te çalıştıklarını, bırakın MHP Gençlik Kolları eski Genel Başkanı olduğunu, ikisinin de ÜGD üyesi olduğunu açıklıyordu sıkıyönetim bildirisi.

Gazeteci soruyordu:

– Elinizi vicdanınıza koyduğunuz zaman, bu işte benim hiç günahım yok diyebiliyor musunuz?

Bizim hiç bir sorumluluğumuz, hiç bir günahımız yoktur. Hiç bir günahımız yoktur. Hiç bir günahımız yoktur...

Kırk kere tekrarlasa belki bir inanan çıkabilirdi. Eh, bu bir vicdan meselesi, gazeteci elini vicdanına koy dedi ama olmayan şeye de nasıl el konacak?

Öyle şaşırmıştı ki, 1969'da Hürriyet'e verdiği demeci bile yalanladı:

– Bu gazeteye yanlış aksetmiştir. MHP komando kampları açıp, komandoları yetiştirmemiştir, vesaire, bunları aslı yoktur.

Yağma yok! Öyle yanlış aksetmiş falan demekle suçtan kurtulunmuyor. Diyelim ki oraya yanlış aksetmiş, AP hükümeti zamanında hazırlanan Emniyet raporuna da mı yanlış aksetmiş?

"...Türk milliyetçiliği maskesi altında her geçen gün faaliyetlerini biraz daha artırmaktadırlar. Gayelerini gerçekleştirmek için 1961'den önce kurdukları dernek sayısını artırmışlar, siyasi bir parti kurmuşlar ve son yıllarda yurdumuzun çeşitli il ve ilçelerinde lüzumunda vurucu kuvvet olarak kullanılmak gayesiyle komando kampları açmışlardır."

(Devamı sa. 6 sü. 7'de)

Televizyonda bugün

- **17.00** HABERLER
- **17.05** AKŞAMA DOĞRU
- **18.00** HABERLER
- **18.05** SINAVA DOĞRU
- **18.50** LASSIE

  Sürekli filmin "Küçük Telsizci" adlı bölümü yayınlanacak.
- **19.15** ANADOLUYA

  Programın konusu arı bakımı.
  (Geniş haber 7. sayfada)
- **19.50** UYKUDAN ÖNCE
- **20.00** HABERLER
- **20.40** TURIZM

  Programda ülkemizdeki turizm olgusu işlenecek.
- **20.50** SOLİSTLER GEÇİDİ

  Tatlı Çarşamba yerine konulan programa Neşe Alkan, Kaya Sungur, Aysel Mutlu, Selahattin Alpay katılıyor.
  (Geniş haber 7. sayfada)
- **21.15** IKI TANIK

  Sürekli filmin 3. bölümü yayınlanacak.
  (Geniş haber 7. sayfada)
- **22.15** KLASİK BATI MÜZİĞİ

  Programda, piyanist İvan Jekov'un konseri yayınlanacak.
- **22.50** HABERLER